

232. frain
1926-27.

Miraculosa piadatik:

Dr Kovák Andor

Dr Bacis Jenő

professor unak

Debrecen, 1927. január 10.

Utolsó!

Tic

representant
Debrecen 1927. II. 12.

Dr. Deák
Kovács Jenő

Am egyenlő szerkezetű birtontéka
a bűnösök eljövési jogban.

Fogtulományi doktor
intézkedés.

Írta:
Molnár Miklós

Debrecen 1926.

A 2734

Forrásmunkák:

Balogh Illés-Vargha: A bíróvádi perrend-
tartás magyarázata. I-III. köt. 1910 II. k.

Dr Finkegy Ferenc: A magyar büntető per-
jog tankönyve. 1916. II. k.

Balogh Gusztó: A magyar bíróvádi eljárás-
járás jog I. s. Alkalmos tanok 1901.

Csarrara Ferenc: A büntető jogtudomány
programja. Fordított. Bekücs Gusztáv. I-II k. 1879.

Bekücs Gusztáv: Az egyini szabadság fej-
lődése és jelen állása Európában. Magyar Szem-
ségügy 1879. XII. kötet.

Lukács Adolf: A bíróvádi per előkészí-
tő része, Halorvári 1904; A vádolási helyezés, közvet-
len rész és főtárgyalás 1906. III. kiadás.

Angyal Pál: A büntető mellett való
szabadság helyezés 1903.

Dr Baumgarten Sándor: Előzetes letar-

Értelmezés és vizsgálatai fogadás, Birtokjogi
 tanulmányok 1882-1906. I. k. 1907.

Wlassics Gyula: A birtokjogi eljárás alap-
 elvei. Budapest 1886.

Dr. Párnai Lajos: A birtokjogi eljárás
 garanciái. Magyar Szakszöveg. LXVI. k. 1889.

I

Semmit sem tud az ember értékelni
 annál inkább, mint a szabadságát. A legtöbb kiz-
 oledelmet az egyik a történelem folyamán a
 szabadságról vonta. De nemcsak a véres harcok
 térsén folyt a folyik az a kioldalom, hanem
 az a célt szolgálja a tudomány, a művészet
 is, ezekben is szabadon igyekezik az egyik ér-
 nyelvény, mert lehetetlen kiistani az a vá-
 gyat az ember lelkében, mely a szabad eszle-
 vés utón nyitvánul is annál inkább az egyenise-
 get korlátozó akadályokat igyekezik elhú-
 ritani. Iha az egyik szokás-ölyköt megkapja
 az emberi lelkeket, nincs hatós mely meg-
 fékezze, mintegy megittasodva az egyik a sa-
 badságtól, annak szent nevében tör, zúg, rom-
 bol. Pedig szabadság villanni hatalom nél-

kül nem lehet, szabadság csak illómi hatalom mellett valósulhat meg csak alkotmányos álloukban kcsélhetünk igazán egyén szabadságról, hol úgy az illómi hatalomnak, mint a szabadságnak megnem a maga hatása. Az az ideális állapot, melyet az anarcisták szeretnének megvalósítani; hogy t. i. az egyén minden hatalomtól mentve legyen, meg nem valósulható, mert egy állapotot tételre fel, mely legfeljebb a Féru által jövedölt országban valósulhat meg.

Ha a szabadság fogalmát vizsgáljuk, azt látjuk, hogy a szabadság nem egyéb, mint korlától, kényszerből való mentesség, vagyis az egyéniség teljes kifejtése. A szabadság legtagobb értelme az. De mint mondtuk, az nem lehet határtalan, a szabadság eszközi kifejtés csak a jog határain belül lehetséges. Két fajót különböztetjük meg, az egyénit és a politikait

szabadságot; bennünket az egyéni szabadság érdekel. Az egyéni szabadság pedig nem egyéb, mint az embernek, mint illegumet, emberi lényegből folyó, a jog által elismert és védelelt érdekvédelmi köre; vagyis az egyének az a joga, hogy az állam ne avatkozzék az ő életkörübe, annak bizonyos irányába, sőt harmadik személyek jogszünetlen támaszkodásával szemben is megvédelemre.

Flóru történelmi fejlődés eredménye az szabadságjogok mai formájai. Kezdetben a társadalomnak csak egy kis köre élvezte a szabadságot, kiváltság volt a szabadság, míg végre mindjebből távol e kör s az XVIII - XIX. sz. közötti mai fokot, amikor a jogegyenlőség mindenre kiterjedtetik. A nagy francia forradalom deklarálja a jogokat a kontinensen először és pedig mint subjektív jogokat. Az északamerikai gyarmatok már egy érdekvédelemmel előbb

problémáiták a jogokat - ahova Angliából vették - de őék még mint objektív jogokat fogták fel. Angliában pedig a XIII. sz. ban a Magna Chartában biztosították a jogok.

A természet jog mivelői voltak azok kik a szabadság jogokat az emberi lényegből folyónak, az emberrel veszemlőtettnék jelentik ki, melyből az le nem mondhat, mert az emberiség megsejtése volna.

A legtöbb államban ezen szabadság jogok irában, a n alkotmánylevelben (charterában) vannak össze foglalva. Német és Angliában ilyen alkotmánylevelél nincs. Német és alkotmányjelvek szétosztott, külön-külön törvényekben és jogfordásokban vannak lefektetve. Ilyen alkotmányjogi elveket tartalmaz az Országkultúr, a Németország, s maga a bírák-törvényrendeltetés (1896-93 t.e), melynek törvényi alkotmányjogi jelentősége van, hiszen hely-

ten - nyomon az egyéni szabadságjogok korlátozását
 szabályozza. Eppen a bünvédelmi eljárásból, annak
 intézkedéseikből - nem pedig az alkotmánylevelek-
 ből lehet megtudni, hogy az egyéni szabadság
 milyen tekintetben részesül valóban államban.
 Az. szabályozza, hogy mikor lehet valakit se-
 mélyen szabadságától megfosztani; miért jöhet
 sen elítéltek volna, vagy házáat átkutatni; le-
 velét stb. lefoglalni. Az állampolgároknak a
 legfontosabb egyéni jogokat biztosítja, mikor
 tartatva meghatározott arókat a feltételeket
 és módokat, amelyek alapján korlátozható
 csak az egyéni szabadság. A legrosszabb kap-
 csolat van tehát az alkotmányjog és a bün-
 védelmi eljárás között semek következtében
 az alkotmányjog változásával, változását
 a bünvédelmi eljárás jogának a szabályai is.

Az egyéni szabadságnak nem elég
 garanciaja még az, hogy a törvény megha-

Látszik, hogy mikor lehet valakét előzetesen
 letartóztatni stb., hanem szükségos az eljoi-
 róist oly elvokra alapítani, melyeket az egye-
 ni szabadsáig védelme megkövetel. Ilyen
 elvek: a védelelgyűlés, a nyelviánság, a szóbeli-
 ség, a contradictorius tárgyalás, a védelem egyen-
 jogusága, a kivétel mellett szabadlábra helye-
 zés stb.

II

Az egyeni szabadsáig történeti fejlő-
 dése Európában.

Az egyeni szabadsáig legelőbb tíkire az
 álmindolati eljövési jog. A terhelt helyre az álmind-
 olati eljövési jogham mindig utólag vet arra,
 hogy hogyan érvényesül az illető népnél az
 egyeni szabadsáig.

1) A keleti népnél az ó-korban az
 egyeni szabadsáig a vallási, politikai elvek

miatt hosszú ideig nem érvényesülhetett, mert legnagyobb befolyása volt a vallás, a hitélet, a teokratikus elemeknek s ezek a vallási elvek érvényesültek a kintetű eljövésben is.

2. A görögök és a rómaiaknál más nem szerepelt a vallás, mint inkább a politikai elv akaratokozta az egyenlőség kifejlődését. Görögországig állandó harca, a római birodalomban hódoltságai utjait állták a fejlődésnek. Görögországban ugyan a művészetben az egyenlőség kifejlődésére jutott, de később ugy Görögországban, mint Rómában eluronyodtak azt a tyrannusok, kik az egyenlőséget minden jogával rendelkeztek. A tiszta vidékvidéki idejében védték az egyeni szabadságot, a vidéken és a nyílt városokban alapuló eljövés. A terhelt szabadságuk, szabadon védekezett magát, védekezett védelmezhetett (Cicero, Demosthenes), jogállásuk szűkebbé lehetett, mint a mai terhelté,

a nádorral teljesen egyenlő" ügyfél volt; A görög jog szerint a letartóztatásnak csak akkor volt helye, - felségsejtes, hűtlenséig kimutatásával - ha a terhelt idejére nem jelent meg. És a terhelt aki kezerekkel birtokot nyújtott, hogy a tárgyalásra meg fog jelenni, szabadlábra volt helyezendő.

És minden a letartóztatás és hűtlenséget elől önkéntes szövegírésbe mehetett a terhelt. A szövegírás önkéntes proscriptióval megszüntette a garanciaikat. Itt alult a hűtlenségi eljárás, teljesen nyomon jellegű. A terhelt védelme korlátolt volt, védelmi körremin közt nem volt megengedve az eljárás jogilag rendszeretlen, " az egyen szabaddig a terhelt ügyfél jogai pedig a bíró önkényével szemben védtelenek voltak" ¹⁾

A szabadlábra helyezés, illetőleg a szabadlábon hagyás iránt nem volt jog a terheltnek;

¹⁾ Bologh Ferő: A hűtlenségi eljárás jog. Alapjairól. 62. l.

a hívő önkénytelő föggött, hogy mihyen intéske-
dést hozmányon a letartóztatásra és a keresztény
alkalmazására.

A rabzolásoknak más más volt a jogi
helyzetük, öket a jog nem tekintette személyek-
nek, hanem jogtörvényeknek s így velük szem-
ben más a hivás, a beismerésre való könyve-
rités erőnyerült, mert az volt a meggyőződé-
s, hogy a rabzolgák ha be is ismeri könyös esleke-
letét, csak a kinyomtatott vallhat igazat.

3) A kereszténységgel az egyenlő szabadság
ismét fejlődésnek indult, az egyenlőség ismét
keres erőnyerései, habár csak keresztényen, mert
mikor a kereszténység uralkodó vallás lett,
megszűnt a további fejlődés, sőt vissza való-
mulva az egyenlőség teljes elnyomását jelentő
elő- arálltal, hogy az hit, szabadság az egyeni
szabadság megkülönböztetés hiánya, mikor a feltét-
len engedelmességet tanították és erőnyerítették

A közművi jog volt az, mely a közművi eljárás
 helyén a nyomorú rendszert megteremtő és a nyom-
 morú bírót bizra meg, az itélet korvidával
 is. Inuét terjed el a XIII. sz. körül Középkorban,
 mely Angliában híriid a XVIII. sz. végéig
 uralkodó rendszer volt. E rendszer így a mi-
 llyi urakom szabályozása is lépve lett az egy-
 házra az egyeni szabadság elnyomója, mely
 más nem csak a nem hiváltáigoltak, hanem
 a hiváltáigoltak egyeni szabadságát sem hi-
 melle a hintető perben. A terheltet vizsgálati
 tárgynak, esköznek tekintették. A gyarm
 alól kötelessége volt magját tisztázni, vagy
 jobban mondva bűnét beismerni s miután
 a terhelt östönével fogva is tárgy, kényves
 esközökkel igyekeztek kiszabadul belőle a he-
 ismerést. Szokály volt az az eljárás Magyaror-
 szágt és Angliát kéve. Dacára annak, hogy
 nálunk nem volt elfogadva e rendszer, a

vallatásukról mégis alkalmazzuk.

4. A reformatio, - mely megteremtője a szabadságjelszóvornak, melyet a francia forradalom proklamált a kontinensen, - a kereszténységgel szemben az egyéniséget ismét ismételtára kelti. Az egyéni szabadság új életre kél a kereszténység által tiltott szabadságkötésigőltől követhetőben, az egyéni létközé szelcsül, az ismeretek gyarapodnak. A reformatio ellenhatásra abban nyeljednult, hogy nem akasztá elfogadni, hogy minden ember szelcsül a egy ember, a pápa állapítsa meg, hogy mit kell hinni.

5. Ha pedig az egyéni szabadság fejlődését más irányból, az állományi élet fejlődésével kapcsolatosan vizsgáljuk a követhetőket szemlélhetjük. Az egyéni szabadság fejlődésének, az állományi fejlődés nem keveser, mi hanna hiabakul a feudális rendszer, mely keveserő ha-

társadalmi nem volt. Érendes a társadalmi leg-
 feljebb osztályoknak, a nemességnek kedvert,
 mely a hivőlységgel szemben minél nagyobb
 gyarmatokkal igyekezett magját körülöve-
 ni; de mivel azt testületet képerett, a pol-
 gárságot hírosta az őt megillető jogok köré-
 hől s így az egyeni szabadság fejlődése nem
 indultatata meg, rosszabb is volt ott az egye-
 ni szabadság sorso hal az oligarchiák urak
 köztél, mert a hivőlység soha sem nyomat-
 el oly mértékben az egyeni szabadságot, sok-
 kal inkább volt hajlandó kedvert, mint
 a nemesség. Lengyelország polgójai legjálban
 vilóigítta meg a helyzetet, mely tulajdonképen
 oligarchikus monarchia volt.

Majd mikor megindult a hűzelelem
 az hivőlység és a nemesség között, akkor kezd
 az egyeni szabadság is ismét fejlődésnek in-
 dulni, mely fejlődés további folyása út-

tól függött, hogy a polgárság e híradelvényben
milyen állást foglalt el. Franciaországban
a helyzet nem változott, sőt rosszabb lett, míg
Angliában a fejlődés megindult s csak jütött,
hogy Angliát ma az egyeni szabadság min-
ta pillanatainak tekinthetjük.

Franciaországban a nemesség egy sá-
nyarúru rást testületet alkotott, hova a nem-
set többi társainak bejutni lehetetlen volt.
s ez idővel az egyeni szabadság fejlődésének,
elvértá az utjait s vele együtt előreléte a ma-
gya bukáit is. A nagy francia forradalom ha-
tásának egyik közvetlen oka a nemesség nagy
hátrétdigszárájának szépsége volt.

Angliában éppen fordítva állt a
dolog. Így att is hosszú harcok eredménye volt
a szabadság hírváru. A hírváru elleni har-
cokban a nemesség a polgárságnál kevesebb is
talált támogatást. Ott már a XVII.-sz. ban a

polgárság is képviselve volt a parlamentben. A nemesség és a polgárság nem volt oly mérsékelt elválasztva egymástól mint Franciaországban. Erel azonban a társadalmi egyenlőtlenség nem szűnt meg, sőt legjobban megvan az egyenlőtlenség minden más világgal szemben ma is, csak hogy ez mineren kapcsolatosan a politikai egyenlőtlenséggel. Nem kívánthatja az angol nemesség, annivel rendelkezik, hanem gazdagsága, erkölcsi és szellemi fölénye adja neki. Ott a törvény előtti egyenlőség érvényesül ésszerűen sőt, alkotmányának egyik alapelve, míg ez nálunk csak a 19. kötetű érvényesül.

Hogy a forradalom éppen Franciaországban tört ki, nem véletlen az. Ott volt a legirodalmosabb az világot, legnagyobb az elnyomás. A harcot megindította a felvilágosult költő csoportja, Thomasius, Mon-

tesquieu, Voltaire, Rousseau stb. Ezek juttatják
 az egyéni szabadságot és az alkotmányjogi
 szempontokat előtérbe s juttatják az igazsá-
 got diadalra. A szabadság elveit oly véres
 áldozatok árán fektette le Franciaország
 és az egyéni szabadság még sem ott fejlődött ki.
 A napoleoni jog, mely a világ és a nyomorú rend-
 szept erőnyerési, az egyéni szabadság garancia-
 it nem ismeri, az egész eljárás a megszületés
 van fektetve minden a bírótól függ., "A világ-
 rendszertől vitvelt követelmények még a földes-
 gyalván korszakban is csak ahhól a célból
 vitvelt elvárások, hogy a nyomorú per riolag-
 séget takarják" A későbbi alkotmányok az
 egyéni szabadságra vonatkozólag tesznek
 nagyon intézkedéseket, de hova lett a forra-
 slatni alkotmányok előtörő szelleme, hova
 sühlyedtek a garanciák" ¹⁾ Nem képes az
 egyéni szabadság fejlődése Franciaország

1) Kucharski: A bünyvendi per előkérdéséről 41. l.

2) Bekics G. Az egyéni szab. fejlődése és jelene világon Európában van
 Magyar Szóirás 1877. II. 4. 320. l.

hom egykeret vesni, a nagy felléngésből utána
 a visszaesés jött. Ennek az országának tör-
 vényhozása legkedvezőtlenek az egyéni sza-
 badságra, mely oly véres áldozatok árán vi-
 ta ki a maga szabadságát.

Az egymást követő forradalmi ad-
 kolmányok terének ugyan némi intézkedést
 a személyes szabadság védelmére, de a házjog,
 levéltitok stb. védelmét nem szabályozták. Az
 1808-ik Cod, mely az európai törvényhozásokhoz
 is hirtőrszerű volt, a nyomon követés érvényesíté-
 valójában, az irásbeliség a szabály, a listát
 semmi sem korlátozza a pusztán formáságokan
 kívül, a házhatóság és a vizsgálati fogság
 tekintetében; a vádlott a véddel nem érint-
 kezhetik, teljesen kiván a vizsgálólistó kény-
 kedvének szolgálatára.

Az 1865-iki törvény, mely az 1862-iki
 belgyi törvényt vette alapul, már liberálisabb.

de nem egészen, mert az eljövők csak a esetekben
 súlyos büntetéseknek kedves, ellenben a
 nagyobb büntetések esetén továbbra is
 fenntartva a vizsgálóbírói intézkedése.

A szabadlábú helyezés intézkedése is
 megvolt, de csak papíron, mert egy feltétel-
 her volt kötve, hogy nem teljesíthették. Az 1808-iki
 Cod. büntetői esetén hízósta a vádlott szabadláb-
 ra helyezését. Az 1865-iki pedig, a belga törvény
 mintájára bizonyos esetekben kötelezővé teszi
 a szabadlábú helyezést cauto nélkül is,
 más esetekben viszont a bíró ill. az állam-
 ügyésztől függött a terhelt helyzete tovább is.

6. Belgium büntetőjogi kvalificatív-
 jával, messze megelőzte a kontinens államait
 s az 1874-iki törvényével a szabadlábú intézke-
 dések tekintetében ismételtén az elsőbbséget
 adta ki. E törvényről Ungyal P. így nyilatko-
 zik: „A szabadlábú szeszétének szelleme len-

gi át a törvény minden egyes szavát anélkül,
 hogy az ellenkező végléte eszanna át, anélkül,
 hogy az eljárás sikerének árakait figyelve
 kivül hagyja." (Jól munkája 28. l.) É rövid idő
 xésből is kitűnik, hogy mily szerencsés alkalmat
 az egyéni szabadság védelme tekintetében.
 Letartóztatási parancsot csak országolási ad-
 hat hi, de ha a terhelt állomásokon Belgium
 ban lakik, csak hivatalos esetben is ha csak
 homályon a közhatalom áraké nem köve-
 teli stette is évi, vagy ennél nagyobb bünte-
 tet nem von maga után. A vádló is a védő
 minden hatáskörénél meghallgatható. A le-
 tartóztatásról szükséges, hogy a vádlóval
 helyben hagyja, a szabadságban helyrehoz-
 predig, a országolási is az ügyészség tette
 elég. Ha az első bíróság a letartóztatott vád-
 lottat felmentette, azonnal szabadságban
 bocsátandó, fellebbezésre való tekintet nél-

kül, ha azonban szakadályos volt elitéltetett, azonnal letartóztatható, de csak akkor, ha szakadályvesztés büntetése hat hónapnál hosszabb szabados aprán forog felem, hogy ne legyenek.

Biztosíték mellett is elrendelhető a szakadályosokra helyezés, ha minél súlyos büntetést mérték is legyen ellene eljárás folytatásán. Senki sem zárhatja törvény a szakadályosokra helyezés kedvezményesülését. Biztosíték valószínűleg is szabadlyon helyezhető a terhelt, mert a biztosíték valóban a bírő által követhető, de kötelezőleg előírva nincs.

Hőzkötöttség elrendelésére is fogva tartásáról a megszálló bírő jogosult, nemcsak büntetést, hanem vétség esetében is. A törvényben megnevezett más hatóságot csak abban az esetben lehet meg, ha ő maga személyesen nem lehet jelen.

7. Az sztróók 1873. évi dűnői elj. per-

rendtartás szerint, a kihallgatásnál sem a védő-
 lő, sem a védő nem lehet jelen; a francia 1897.
 dec. 8-iki törvény szerint a terhelt csak a védő
 jelenlétében hallgatható ki; ha csak ő maga
 emöl le nem mond. A letartóztatott rögtön
 kihallgatandó, ha a letartóztatásra nincs ok,
 szabadon bocsátandó, különben 48 óra alatt a
 vizsgáló bírónak kell vitatni. A rendőrség önke-
 nyűvel igyekszik ezzel az osztrák törvény let-
 jőt szelni:

Minden olyan hintetendő esetelemény
 esetében, melyre a törvény szerint sem hálaül hün-
 tetés vagy öt óri börtön nem szabható ki mi-
 nimumiggyújtat s a védőlő csak sióhé's gyu-
 nja miatt van letartóztatva, anyagi váris-
 nyához képest voltt biztosíték mellett, vagy
 kezeség ellendben, szabadlábra helyezésél
 ha megfogadja, hogy a hivatali eljárás befe-
 jeseéig tartózkodóin helyeröl hivri engedély

nélkül nem fog eltoivorni: ez esetben jóga nem
 a letartóztatattanak a szakdollosbra helyesitke

Hőszakutatóis, senuelymotorosis csak be-
 rri végzés alapján hatható végre; uti ellen hő-
 kutatóis irányul előzetesen kihallgatandó s
 csak rovott előélet nélkül szabadon, vagy ha a
 kéredelem veszebllyel jár, hulyatható el. A vidd-
 latt által kapatt, vagy kildött levelet a uiszi-
 löhíri befoglalhatja, de ha nem olyan sürgős,
 a viddlatt beleeppereise nélkül nem bonthatja,
 fel arokat, ez esetben hi kell henni a tudós
 kumarru sugyelelmét.

8. Németországban a hivatalban per-
 sonaltartás előtt (1877.) particularis törvények
 szokályozták, az egyéni szakdollosig garanciát.
 A német perrend elég liberális, sőt néhol wa-
 postókat is tubrárnypolja, de több helyütt
 haitterbe esik. A letartóztatatt terhelt kihall-
 gatóisimul a viddl" nem lehet jelen, az elő-

késztő eljárás alatt az iratokhoz meyletkint heti,
 mit aronkon eelszerüségi okból meglehet tagad-
 ni. Moga ellen valloani sculhsem köteles e nem
 kémszerethető. Ha az ügyész² szabadon boevitást in-
 ditványozza, vagy a letartóztatás napjaitól szá-
 mitatt hetnap alatt vöd nem emeltetik, a le-
 tartóztatási határokat katoilyát veseti. Foghiz
 vohamint pörvökintetessel kiintetendő' enlek-
 mény miatt köke' gyomuja alapjain csak ak-
 kos lehet elcsodolni a letartóztatást, ha a
 terhelt aravargó, külföldi, vagy ha rendőri
 felügyelet alatt áll. Ha valakit letartóztat-
 nak, az, legkeöbb a következő nap kihallgatat-
 olt.

Pettencis esetén borski letartóztathat-
 ja a terheltet, borsó határokat nélkül is, se
 aronval át kell volni a borsóvignak.

Ha a terhelt köke' gyomuja alapjain
 lett letartóztatva, kiatoitok ellenében ma-

hadlóbra helyezhető. Ez azonban nem joga a
terheltnek. A bíróság szabadságától függ
annak megadása vagy megtagadása.

A hárkutatás, lefogtatás revolszerint
a vizsgálólíri joga, de szükség esetén az állam
ügyeknek és a rendőri hatóságoknak és közegek-
nek is joguk van az elrendelésére. Altalában
a mi Kp.unk nagyobb és egészben meggyőződik
a német perrendtartás szabályaival.

9. Angliában az egyéni szabadságra
a vonatkozólag a Magna Charta és a Habeas
Corpus Acta-n kívül számos törvények nincsenek,
oly értelemben, hogy az egyéni szabadságot
a büntető per egész tartomány alatt védelmezik.
Angliában a törvény gyakran hiányos, bizonytalan,
talányozzeri, illogikus, de mit tesz ez? Amint Ang-
liát kormányozta a régi elég nagyságú, az ar-
nemet jó érzéke" (Louis Blank). Angliában az
egyéni szabadság biztosítása az angol nép

önkormányzati szellem, mely nemcsak a közigal-
 gatóskan, hanem az igazságszolgáltatásban is ér-
 vényesül. Sokban rogaszkodik Anglia minden
 formáihoz, mint bármely más nép, de a forma
 alatti lényegét soha sem állította fel. A formák
 majdnem szabadságot valának a hivatás és a
 rendelőnek, az egyéni szabadság korlátoként,
 de csak a helyzett alkotmánytisztelet és szabadsá-
 gszellem következtében soha sem éltek e ha-
 tályukhoz vissza.

Angliában előbirtoríték az egyéni
 szabadságnak, hogy csak a törvény szerint és bír-
 vényes bíróság által lehet valakit elítélni. Nincs
 hivatás szerinti közváltó, mindehki felleghet, de
 csak a király nevelen. Előkeízető eljárás olyan
 intélemben mint nálunk minosen. A bíróságot,
 valamelyben nem - igen sok esetben, (fő fő) (vettség)
 tárgyalással kezdődik a per - nyelvi viszonyon,
 szabályosan és contradictorius elven alapozk.

Anglia a vizsgálati felelősséget nem, az eljárás erőltetése
 vel igazolja, a hiánytalan selekciók elkövetése,
 vagy az erre irányuló gyarmati alapja a letartó-
 tásnak; mindezt kiemelve, felsorolva, hogy mi-
 kor lehet valahat szabadságtól megfosztani. A
 békebíró discretionális joggal rendelkezik a felett,
 hogy mikor van helye letartóztatásnak, vagy mi-
 kor bevonható megfelelő biztosíték és fogadalom
 mellett a terhelt szabadság.

A letartóztatottat habozás nélkül
 a békebíró el kell viltatni; hi elölönti, hogy viz-
 sgálati felelősségen maradjon a terhelt, vagy biztos-
 síték mellett szabadságra helyezendő. A békebi-
 ró a legenyhébb selekciók esetén, ha a letar-
 tóztatott megfelelő biztosítékot ajánl fel,
 köteles szabadságra bocsátani. s ha ezt nem te-
 szi vagy túl magas biztosítékot állapít meg a
 terheltnek jog van felhagyással. A felsőrendes
 hiánztalannal gyarmati felelősök a miniszter

vagy a fötörvények helyébe szabadlívra.

Iskon tolmácsok Angliának ezen rendszert, ~~ant~~ állítva, hogy a vagyonsok hiváltása es, aki fizet ne menekül s mégis az egyeni szabadság schol sem uróigrok jobban, mint éppen Angliában.

10. Florinukban az egyeni szabadság a legerősebb isóhiváltása volt a neveségnek, a nem nevesek iróimóiban pedig fivételt képezett. „Scholsem mutatkozott a szabadságnak és az elyóvósnak annyi ellentétes jelensége mint a magyar vilámban és fősszalalmi alakulásokban”

Az egyeni és politikai szabadság ki-fejlődése még Angliát is megelőzte és a társadalom több osztályára is kiterjesztett, nisszent haróukban is állott fenn e hiváltásig legto-voíbb. Anglia Magna Chartája nem csak a ne-mes, hanem minden szabad polgós egyeni

szaladságot vettte, nálunk az Aranykullu csak a
 nemsek szaladságot. Nemest (1222: 7; A. K. I. 9), ha csak
 előzetesen perbe hívta és elítélve nem volt - a kivéte-
 lektől eltérve - letartóztatni nem volt szabad.
 Hőra és udvara valószínűs volt, hogy a nemes
 tiltakozására senki sem léphetett be. Nem nemes-
 sekkel szemben - más a Hőrmoshöng I. 9. c. t. nem
 megalumartók, s het más alapos nyom alapján
 szabály szerint elfogták.

A magyar nemesség történetét állan-
 dó küzdelem jellemezi a hivatalnokkal, mint az
 angol nemességet, csak hogy nálunk a nemesség
 megmaradt különként testületnek és a jog-
 fejlődés folyamatán nem lett jogától megfosztva,
 hanem a nem nemsek emeltették a nemes-
 sekhez fel. Az országbiró intézkedést, mely a 1484-
 törvényhozás ellenében erőnyire emeli a jog-
 egyenlőséget, kimondván, hogy „a nemsek nagy
 nem nemesek által elkövetett büntettek

iránti eljárás tekintetében, a régi magyar törvények
 szerint fennálló különbség jövőre megszüntetve,
 még pedig nem a nemesség jogi vonatkozásával, de
 a nem nemesség, a nemesség emelésével. Ettől
 kezdve a nemességnek a Hórnuss körny. T. 9. c. foglalt
 biztosítékai az ország minden polgárára kiter-
 jednek. A gyakorlatban az egyenlőség
 itt is másképen érvényesült. A régi jog visszaállí-
 tása után egy zűrzavaros állapot volt a hím-
 völdi eljárás terén még 1887-é utón is, mint
 a Bp. miniszteri inspektorium monolja: „Kezdet
 és egyöntettség hiányra, az alapelvek még elavult
 és más alig ismert korai ~~gyakorlatból~~ a
 részletekre nézve követett szabályok egy más,
 kevésbé szabadelvű törvényhozásból merítve
 és a helyi gyakorlat által kiegészítve, sok irány-
 ban önkény és a legkiszorított anomáliák –
 ennek az állapotnak jellemző vonásai”
 (Finkegy: Perjog. tanul. 52-53. l.)

A sárga könyv (1872), mely az egyöntetű eljövét akarta szabályozni, az egyéni szabadságra nem volt kezező hatással, mellesint az alapján kifejtett gyakorlat sem. Nem voltak u. i. az előzetes letartóztatás okai meghatározva, csak az előzetes letartóztatás maximumát szabályozta. Az előzetes letartóztatás a sárga könyv alapján a hírségi és rendőrségi köregek által rendelkezhető el, a gyűmus egyének bíróság elé állíthatósa céljához? A vizsgálati fogság okai felváltak már sorolva, bizonyos esetekben kötelező is volt, de nem volt a maximumitis tartama meghatározva, úgy hogy a vizsgálat hosszú ideig is elhúzódhatott.

A szabadságra helyezés tekintetében is visszaesést mutat a sárga könyv. Bírósági eljárás jogunkban a kereség mellett szabadságra helyezés már Mátyás idejében is ismeretes, a Biki javaslat csak felsőszentes, gyűjtogatóis,

elrendelheti:

Az egyrészes eljárás ^{szerűségénél} hírdőnye magyiron
 "irreható" volt bűnösüdi eljárásunkban, mert az
 az sendszertelenség, mely a Bp.-unk megalkotás
 az elött uralkodott, sem az anyagi igazság meg
 valósításának, sem az egyéni szabadság védel
 mének nem felelt meg kellőleg." "Yogállamban
 az egyéni jogok korlátozásának feltételét
 és mérvét nem lehet az igazságügyi hatósá
 gok udtozó tagjainak ingadozó meretétől,
 tehát végső erealményben: a mak esztől füg
 gővé' teremni."

Törvény kétséget kizáró rendelkezés
 sinek kell megszabni azokat a feltételeket,
 amelyek felforgatása esetében az igazságügyi
 hatóságok az egyéni jogokat a hiúntetendő
 erealmény jogerős megálkaptóis elött is kor
 látozhatják."

Bp.-unk a modern jogok követel-

Követelményeinek megfelelőleg egyeztetett az egyéni
szahadcsáj vételekét tekintetében, ha minős is oly
liberális, mint Anglián vagy Belgium törvényho-
zóinak, figyelembe kell venni, hogy más területen
jogfejlesztésről van szó. Ezek alapján is a kontinens
államok hasonló szahadcsái rendelkezéseit
tekintetében az első közzététel van.

Legujabban, a háború során azt kö-
vető megszabás idején az egyéni szahadcsáj kor-
látolását vonták maguk után; külföldön is
alapja ennek a korlátozásnak az 1912. évi t. e.
(a hivatalos határolásról). Mivel ez a törvény csak
háború esetére szól, egy-ki háború végén fejte-
getéseink során is a csupán az érvényben lévő
hivatalos eljárás szahadcsájaira kellünk figye-
lemmel.

III.

Az egyéni szabadtság követelményeinek
 érvényesítése a büntetői eljárásban.

A modern büntetői eljárás jogának kü-
 lömböztető vonásai vannak, melyek által igye-
 szik az anyagi igazságot megvalósítani. Az anyagi
 igazság megvalósítását a büntetői eljárás jog
 úgy értheti el, ha az anyagi büntető jogot úgy
 érvényesíti, mint ahogy azt kell, ahogy az ismer-
 nem, vagyis szükségtelenül joghátrányt senki-
 ne szenvedjen; sőt legyen a gyarmosított írtat-
 lom ember egyéni szabadtságának megvédelése,
 a hatóságok reklamája, jogfosztása ellen.
 Csak a valódi bűnöst kell büntetni, de azt is
 csak addig, míg az anyagi igazság követeli, de
 védeni, sőt biztosítani kell az írtatlanok sza-
 badságát és jogos érdekeit.

A hűnéveléi eljárás selya megköveteli; hogy
 az eljáró hatóságok az eljárás alatt több irány-
 ban korlátozvaik, sőt el is vonják az egyének jö-
 gait a hűnéveléi jogerős hivői itéllettel való meg-
 állapítása előtt és pusztig nem csak azokkal szemben,
 ki hűnéveléi eljárás alatt gyomorsítva, hanem más
 egyekkel szemben is. Itt ellentétes érdekek kerül-
 néssel összeütközésbe, az állami igazság megvalósít-
 tási és alkotmányjogi érdekek s ezek összehangolá-
 sára, kiegyenlítésére a Bp. igazságszolgálati

Egyik érdeket sem lehet a másik
 felé helyezni, mert mind a kettő rendkívül fontos.
 Itt a törvény hűnéveléi eljárás az igazság megvalósítás
 érdeket tekinteni feladatának, akkor az eljáró
 hatóságok figyelmen kívül hagyvaik az egyén
 legméltóbb jogait, mint történt az inquisito-
 rius rendszer idejében s ex póttal az egyén jö-
 gok elnyomására a legsúlyosabb tésit engedély-
 nélkül valakire, az ő hűnéveléi sábjával

volna, mert az eljárás során nemcsak a gyarmati
törvény, hanem az alkotmányok tömegének jogai
is érdekekre, érintve van.

Ha pedig az alkotmányjogi szempont-
okat tekintve a törvényhozó első feladatának,
amely megment megalapítja a maga vesztélyesége.
Az alkotmányjogi szempont ~~szóval~~ tulajdonra jutás-
ra a vizsgálati fogság eltörlésével jönni s az
eljárás lefolytatását is akadálylan eseten le-
hetetlenül kéne, ennek pedig eredménye
volna a társadalmi rend felboncolása. A társa-
dalmi rend fontosságára utalás, mert az éppen
is csak társadalmi rendben lehet s így érdekeket
alá kell rendelni az igazságszolgáltatás érde-
keinek. Egyiket sem lehet figyelmen kívül
hagyni, vagy hátrahagyásán érdekre emelni.
A törvényhozás csak azoknak lehet összehy-
tetésére lehet kitéve (Balogh.)

Az anyagi igazság elérése az

egyéni szabadság védelmét igényelnek hirtorítani törvényünk által is, hogy a jog által elismert egyéni, társadalmi és állami érdekek védelmét külön hatóságokra bizzuk át állami, társadalmi védelmet a rendőri hatóságokra, az egyéni szabadság védelmét pedig a bíróságokra és az elnökök és bírák által eljárt sorban a szabad-
ság legfőbb bírósága a bíróságot tette. Ezt igazolja a Bp. rendelkezéseinek egész sora, mikor bizonyos esetekben csak bírói (vizsgáló bíró, vádlottak, itélőbíró) rendelkezhet el vagy teljesít.

Hogy valóban állami hogyan való-
sítja meg a joggyenlőséget, az egyéni szabadsá-
got hogyan bírja fel, az a hiányzó eljárt sorban
tűnik ki legjobban. Fogadjuk meg így meg-
kernek a hiányzó eljárt sorban a szabadságot
állapítani, hogy „ az egyéni szabadságjogokat
előzetesen minél ritkábban, csak fontosabb
szigorú formák mellett, kelő ellenőréssel és

felelőség terhe alatt lehesen felfüggeszteniök az állam illetékes hatóságainak." 1)

Hogy a hivóság feladatának megfelelhesen függetlenségét kell szemérembe tartani. Tehát függetlenül, de hogy az intézmények is elje vétesék, csak a törvény alapján járhat el, függetlenül a királytól, a kormánytól. Ma már általában el van ismervé, hogy minden államban alkotmányjogi biztosítékkal kell körülvenni a köztársasági hatalom gyakorlását 2) Ilyen törvények nálunk az 1491/92. 12.t.c.; 1869. 4.t.c.

A hivóság alkotmányjogi biztosítékának folyamán, hogy senki illetékes hivósától elvonni nem szabad (1869. 4. 205). Elvételét ter az első a Bp. 295, amely a Kurvinnak hivókielölés jogot ad a törvényben meghatározott hivósnyos esetekben. Nem a végrehajtó hatalomra ruházta e jogot, hanem a legfőbb hivósra, de arra is csak a törvényben meghatározott

1) Finke: i. m. 5. l.

2) Balogh F. i. m. 219. l.

komoly okok alapján. Erőltetve a kiróki ideji jog a független hírvég kérebe van betéve, meg van aka-
dályozva, hogy a kormány tetőre szerinti bírósági
delegálása által egyéni, politikai vagy püsti et-
dek szerint irányítsa a hiúttető igazságos-
gáltatást.¹⁾

Büntető eljárásunk a modern büntető
eljáráshoz vegyes rendszeret fogadja el, a nyomozó
és a vádelv egészei rendszerét juttatja érvényre.
A vádelv hírvégességére iránti felhívás nagy
volt a francia forradalom idejében és érthe-
tő is volt, mert az inquisitorius rendszerrel szem-
ben a sébesség, a követség, a nyíltanosság,
a hatáskörök teljes mértékben jelölte ki ve-
resekül, melyekben a jogrendet védelv és az
egyéni szabadság garanciáit is felőlve modern
hírvégi eljárások alapulhatnak. E rendszer
igaz a legnagyobb mértékben hirtontja a vád-
lott egyéni jogait, de más polgárok jogainak

1.) Balogh F. i. m. 244. l.

védelmére nem keveser a közérdegre is tenni (t. i. a közérdegre) csak olyan államokban keveser, ahol magas fokú alkalmosság és szabadsárgyogi tudatelet fejlődött ki.

A védelem erősítése a törvény által védhetővéget szervez, mely a bíróságtól önálló, független, kivételesen azonban a sarketre is ruházva a jogot. Hogy a bíróságnak védelmet eudhessen, szükséges, hogy tájékozódjék, hogy forog-e fenn büntetőeljárás; erre szolgál a nyomozás, mely szigorúan el van választva a vizsgálattól, melyet csak bíró végezhet. A vizsgálattól által a törvény az egyéni szabadság fokozott védelmét akarja szolgáltni, de maga az a tény, hogy a büntető eljárás tagozatokra osztják és vizsgálathoz esztelkorkoz még a védelmi helyezés is, mely ugyan nem mindegy kötelező s szintén az egyéni szabadság nagyobb védelmét van hivatva szolgáltni; mégis ez a tagozatolás az egyéni szabadságot

szabadsgónak egyáltalán nem kedves, mert az egyé-
ni szabadsgón a gyors eljárást követeli meg. Mindegyik
ih persze a hűlön bíróságok mi köztük szi-
gornan hívan rára egyé, a másik hatáskörököl
meggyanarón üggyben. Hogy a híró' mi köztüknek elfo-
gultatlanul megtudjon felelni, törvényünk azt a
híró't, vagy jegyzőt, ha az eljáró'shan hűere mi kö-
ztük az eljáró's egyes részéről hírája. (hírási okok
a Pp. 65§. sorolja fel.) A hírási okok híruil vannak
u. u. mellő'zei szok, melyket nem hívatallal, a tör-
vény rendelkezése folytán, hanem a vádló', a terhelt
vagy magán fél kérelmére vez a bíróság figyelem-
be.

Nehogy a hatóságok a reájuk rákí-
rt hatalommal visszaéljenek, a törvény pontos-
sán meghatározza, hogy mikor lehet valaki ál-
len hírvádi eljárást indítani: „Hírvádi üggy-
ben híri eljáró's csak a törvény értelmeben, vád-
alapján és csak az ellen indítható, akit híri

lett, véttség, vagy kihágás nyomatékos gyomruja ter-
hel" (Ep. 195)

Pisvári eljárást tehát valaki ellen csak
„nyomatékos” gyamu alapján lehet indítani, az
alapítvány gyomuitörök ellen védi a törvényessel
a polgárokat; továbbá csak más alapján lehet az
eljárást megindítani, ami Ep. vádrudakéval a fo-
gyomruja.

Az eljárás törvényessége alkotmányjogi szem-
pontból is nagy fontossággal, mert büntető ügyben
az eljárás csak a törvény rendelkezéseinek megfelelő mó-
don indítható meg és folytatható, vagyis az eljárás
megindítása, a nyomozás, a vizsgálat teljesítése stb. csak
a törvényértelmezésben történhetik. Egy magánindítvány
bírségelemény miatt feljelentés előtt még nyomozás sem in-
dítható, vagy egy felhatalmazási eseteleményrel az eljá-
rás a nyomozáson túl nem terjedhet a felhatalmazás
megadására előtt, ezekben az esetekben törvényszerű volna az
eljárás, ha annak feltételei előtt is folytathatóna.

1) A Btk. 476 §. szerint az olyan bíró, vizsgálóbíró, ki az ügy előtt,
kinek juttatásáig előtté tudva van, bizonyos vizsgálót vagy
befejezési hatáskörrel való vizsgálás kintettét követi el.

IV.

A védelem érvényesítése a hányadosi eljárás jogban.

A modern Pp.-ok az egyéni szabadság védelmét és a jogrend birtoklását tekintik feladatuknak. A bünesszékmennyel gyurmítottakon is elismerik az emberi méltóságot, de a jogrend érdekében, hogy a bünyös az ő egyéni szabadságaitak sime alatt az igazságszolgáltatást ki ne kerülje, ezen két elmentetes érdeket igyekvenek összehangolni közös erővel, hogy szabályul állítsák fel, hogy senkit kihallgatás és elítélés nélkül szabadságtól megfosztani nem lehet. A hányadosi eljárás során azonban, annak sikere érdekében meg kellene előznie, mikor szükségese volt a terheltet szabadságtól megfosztani; előbb a kivétel okból más az elő"kezdő" eljárásban előzetesen letartóztatá-

tő, vagy a per előtti és vizsgálati fogságban tartás-
tő, vagy más kényes intézkedések alkalmazhatók
ellenük.

Mivel a bírósági eljárásban senki meg-
hallgatása nélkül szabadonbocsátó megfontani nem le-
het, szükségese valóik más az eljárás elején, mielőtt
ítélőbírója előállították, vele közölni a vádat, hogy
ellenük védekezhesen (1335). Bp.unk a terheltet a per
egyik alapjában, ügyfelnek tekinté, hi jogsult a vád-
dal szemben megfelelő védelemre. Az ügyfél jogsult-
ságot az eljárás előkészítő részében a törvény nagyon
megesősíté, úgy hogy igazi ügyfelként csak a
fő tárgyaláson szerepel. Nyomozás alatt minemegen-
zedve az ügyfél nyilatkozáig, a teljes nyilatkozáig a
vizsgálatnál is hivan rára, mi q az ügyfél nyilati-
kozásig más szabály. A contradictorius eljárás is csak
részben erőnyerül az előkészítő eljárásban.

Sokan a vizsgálat teljes nyilatkozáigot
követelő s ezek Angliát veszik mintául, hol a

vezérlés és bekezdés előtt nyitányos és contradictorius, de csak annyiban, hogy a bekezdés döntse el, hogy az esküdtzések előutánra, vagy megsemmítése az eljárás. Franciaországban 1871 nov. 16-ki törvény reformálja az előhírató eljárást a vesztelen és az ügyfelvételükéig tekintetében, mely szerint a védő jelen lehet a terhelt kihallgatásánál, de felszólalási joga csak a vizsgáló bíró engedélyével van.

A terhelt hatóság előállítására rendszerint idézés által történik, hivatali eljárás folyamán a hatóságok a terheltet rendszerint csak megidézik" (1305). A megidézés csak nyomtatékos nyom alapján történhetik és a törvény a megnevezés esetén az elővezetést írja elő, mert a megnevezést terhelt szabadkíségít az eljárás megkezdésének használhatja fel.

Ha a hivatalnokmunkával gyarmatott ismeretlen helyen van, hírlapilag idéztetik meg és ha háromszori hirdetésre sem jelenik meg a

törvény u nyomoró levél általi kérekerítést is jelelt (1469S). A nyomoró levéllel való kérekerítést a törvény mási szigorubb feltételekhez köti, mivel az egyéni szabadságnak sülyosabb megsértését jelenti, u. i. csak büntett feuforgásra eseten is csak a vádoltandós jogosságot hiboztatani, csak hivótelesén sürgős esetekben u vizsgálo' hivó. (1470S)

Hasonlóképen az előzetes- paronment is, mely szintén az egyéni szabadság korlátozásait jelenti, csak bizonyos feltételek mellett lehet hiboztatani: 1) 131S. két esetet állít fel, mikor előzetes paronment bocsátható ki: 1) ha az előzetes letartóztatás vala- melyik oka foggy feun (144S); 2) ha u szabály szerien megsértett terhelet nem jelent meg s magait kello' indokkal ki nem mentette.

Az előzetes a terhelet kihallgatása érde-
kében történi s hogy törvényünk mennyire szabad-
elmű u kihallgatás tekintetében, hogy u kihallga-
tás törvényességét biztosítsa, u hatásosságát önkegye-

nek eljött vegye, u 132 §. szerint, ha a terhelt kifejezet-
ten kéri, vagy az eljárás hatására szükségem ke-
lüljék, a kihallgatás két bíróségi tanu jelenléte-
ben fogantatottanok. A védőt azonban hírájuk
a kihallgatásról.

Törvényünk a kihallgatást u terhelt
védelme érdekében rendeli, mert sokszor más a ki-
hallgatásnál hitünk valakinek ártatlansága
vagy hűsége. A 135 § is ezt igazolja, mely előírja,
hogy a terhelt megkérdéséről, hogy hívőne valakit
védelmére előhívni és ha igen, alkalmasat kell neki
adni, hogy a tényálladék tárgyában részleges
részletes vallomást teljesen és a javára szolgáló tény-
körülményeket előadhasson s azok a terhelt ada-
tokat, melyek az eljárás vesztéértéke miatt
azonnal nem közölhetők, u veszté megszünte-
tán, mindenesetre a vizsgálat befejezése előtt
közölni kell vele és ha a terhelt olyan ténykörülme-
nyekre hivatkozik, melyek ártatlanságának,

vagy a rendelkezés emhéből szinten való feltüntetése
 a alkalmasság, sürgősen megállapítandó, ha csak
 a hallgatás elhárítása nem nyilvánvaló!

A terhelt védelmét kimondja szolgálmi a
 törvény azáltal, hogy eltöltje a terhelt vallomásra va-
 ló kényszerítését, mely ugy szabadelvűség, mint jogi
 szempontokból his nagy fontossággal. A 134. e. a 135. §-
 rendelkezik a következőképpen: A 134. §-szerint, ha a
 terhelt kijelenti, hogy nem éri magát büntetésnek és a
 vádra nem akar nyilatkozni, további kérdések nem
 intézhetőek hozzá, csak arra figyelmeztetendő, hogy
 a védelem esközétől fontja meg magát. A terhelt
 hallgatását ezzel megengedett védelem esközének
 ismeri el törvényünk.

A 135. §-ban lefektetett elvek pedig meg-
 akadályozzák azt, hogy a terhelt a vád és a megper-
 telt cselekmények esközével huználtassék fel, mint az a
 inq. in totius per selegén. A kihénderendő közegeknek
 a terhelttel támasztandó magyaráztatására nekve

határozott szabályokat állít fel; Annak, hogy a törvény az inquisitionis per visumac'leseit gyökéresen hihardja éstani, erős bizonyosága nem a kihallgatás aua módjainak, egyenként való felszólításban és megtiltásában, melyeket a felfang és a ravaszság beismerő vallomások hieszközlésére hígondultak (Min. Ind.)'

A 135 §. kimondja ugyanis, hogy a terheltet vallomásaának, vagy beismerésének hieszközlése véget nem szabad sem igérettel, hiesztással, dúráttal, féjégetéssel, erőszakkal vagy kiesperítéssel né venni a vallomása, sem pedig a terheltet efféle kihallgatással, vagy más módon sebratoron hiesztani. Amikor a törvény ezen tiltott kihallgatási módokat lerögezi, hiesztánitja azt, hogy a terheltet az itélet meghozásáig ártatlannak kell tekinteni. Ennek lehetővé van téré, hogy a nyomozás rendszer idejében a divartoró önkény áltre ne hiesjen akkor, amikor az efféle szabadságot az

avagy igazság érdekében juttatva végzett korlátozói hely,
de ez a korlátozás csak a törvényben megállapított
szabályok szerint törtéhetik és az elkerülhetetlen
szükség mentékre van szorítva.¹⁾

De, amikor általában a terhelt védelmé-
re való jogát a legszűkebb alapon igyekezik biztosí-
tani. Magát a meghallgatást is védelmi eszköznek is-
meri és megengedi, hogy bármely bűnügyben, az el-
járás bármely szakában védőt választasson. Nem
csak ő, hanem helyette törvényes képviselője, házas-
társa, felvagy leendő újbeli rokona önállóan vá-
laszthatnak védőt, sőt a főtárgyaláson több vé-
dőt is vihet a védőt. (53§).²⁾ A védelem az egyének
természeti joga. Az nem kívántság, sem pedig eube-
riesség által követelt engedelmiség. Valódi, eredeti
(velerülett), így elkerülhetetlen joga az em-
bernek (Helió). Nem csak a terhelt érdeke követeli
a védelmet, hanem a társadalom érdeke is, mert
a társadalomnak sem azra van szüksége, hogy

1) Ugyan a Btk. 47§. tiltja, hogy központosítva védőtől, tanútól
szakiótól való nyilatkozatokat vizsgálják ki, ezek
ellen bizonyos alkalmakkor vagy alkalmazzák.

a büntetés valószínűsége, hanem, hogy a valódi büntetésre szűzön le")

Az inquisitorius rendszer azon fejlődésével szemben, hogy a nád, védelem és bírói szerep egy kézbe volt egyesítve, a modern Pp.-okunk a szabad védelemi (formális) rendszer megalapítására a legnagyobb mérvű irányai közé tartozik. A formális védelem mellett ismeretes az ún. anyagi (materiális) védelem, melyről törvényünk a 9 és a 100. §-ban rendelkezik, melyek által kötelezték a bírósági eljárás hatóságokat, hogy a terhelt érdekében a védelemre vonatkozó bizonyítékokat is szerekeltsék a súlyosok mellett, s kötelezték a bíróságot, hogy a terheltet megillető perorvoslati jogáról minden esetben világosítsák fel. Hogy ebbeli kötelezettségüket az eljárás hatóságok mennyiben fogják teljesíteni előszörben az ő egyéniségüktől fog függeni és hogy miképpen van kifejeződve alkotmány és szabadság érdekében.

Pp.unk nem teszi kötelezővé a védelemet a
 vizsgálat idején, csak bizonyos esetekben; ha a terhelt védtől
 választási jogával nem él, de ha a bíróság célszerűnek
 találja, az eljárás bármely szakában rendelhető védtől.
 Ha a terhelt védtől választási jogával nem él, hivatalból
 rendelendő ki védtől, oly szakértő, tannal kihallgatására,
 ki a fő tárgyaláson előreláthatólag nem járhat meg.
 (127. § 2b.) Ebben az esetben érvényesül az ügyfelnyilvánosságról
 mellett a contradictorius eljárás is, a vizsgálat folja-
 mosán, mert a védő, védtől, terhelt indítványokat te-
 hetnek és a tanúhoz vagy szakértőkhöz a megvála-
 lási kérdéseire adott feleletek után kérdéseket in-
 tőzhetnek és a feleletekre megjegyzéseket tehetnek.
 (128. § 2b.) Bírószele, lefoglalt, házkutatás, iratok át-
 kutatása és a szakértő kihallgatásánál az ügyfel-
 nyilvánosságról megjöbhan érvényesül, mert ezen ese-
 tekben lehetséges a felek vagy meghívottak je-
 len létében folyamatosítandók (126. §)

Kötelezővé teszi a törvény a védelemet

a főtárgyaláson a következő esetekben: ha a vádlott szerinti bünesséleményre öt évnél súlyosabb szabadságvesztés büntetés van megállapítva; ha a vádlott hozzátartozója lesi, bármely büntett életén; ha a vádlott 16 évet még nem töltött be, vagy ha siketnéma, vagy ismi nem tudós némi s ha a bíróság az ügy körülményeinél fogva elbiztosíték találja (56§)

A terhelt javára való újrafelvételről is rendelhető kivétel, ha az elsőfoku bíróság az újrafelvétel okait képező körülményről érdemlő és érdemlőképpen megítélt M nap alatt senki az ismételt elítélésről nem tett (448§).

A főtárgyalás előkészítő stádiumában a főtárgyalás előke kötelező a terheltet arról értesíteni is kihallgatni, hogy nem kíván-e védelmet választani s ha pedig az 56§ értelmében valamelyike felelő, hivatalból kell védelmet kirendelni.

A terheltet az eljáró hatóságoknak az első kihallgatáskor más is a vádlottat kézbenítő-

sekor, továbbá ha előzetes letartóztatást vagy más-
gálotti fogva tartást rendeltek el, figyelemre tartani kötelesek
védelőalakítási jogára, illetve felvilágosítandó a védő
bírszolgálat módjairól és az ingyenes védelem értiről (163S)

A védőt a törvény olyan jogokkal ru-
hozza fel, melyek által képes lehet a terhelt egyéni jo-
gait ~~és~~ megvédeni; a hatóságok alapvetően zakla-
tanri és igazságtalan jogfosztásai ellen. Így: a ter-
helt és a védő a tárgyalás minden részletéről érte-
rendő, különösen a terhére rótt büntetéséről
és a veszély nélkül közzé tehető adatokról (163S); a védő
az eljárás bármely szakaszában írásban és szóban elő-
terjesztést tehet (163S16), különösen a terhelt ártat-
lanságára vonatkozó adatokról, a fogva lévő terhelt
szakadalon becsúszása ismét és a hatóságok elfogult
vagy igazságtalan határozatainak ellen; a letartó-
ztatás véletlenszerű joga van hatósági szervet köz-
bejötté és ellenőrzése nélkül is ismétkezni, hacsak
az eljárás érdeke másra nem kíván. A vádlót be-

nyújtani utóin más teljesen szabad az érintkezés.

Hogy az előkezes¹⁾ eljárásban a védő és a terhelt szabad érintkezését nem enged meg a törvény aztppal indokolja, hogy „a terhelt, kinek személynélkül szabadjárásról, neha életéről is van szó, meg nem engedett eszközökkel is meveskülni őhozt, a külvárosi eljárás alól. Nem lehet tehát kereset adni az eljárás meghintásának lehetőségét. A tapasztalás természetje azt is, hogy egyes védők megfledkezve a magasztos hivatásról, mely őhet az igazságszolgáltatás körül megilletik, visszaélnek jogkörükkel (Műs)

Yoga van továbbá a védőnek az ügy intakt és erőtlenünyait megtevéni (635), mert az inatok tanulmányozása utóin lehet sikeresevélelmet más az előkezes¹⁾ eljárásban is kifejtteni, azonban a vádirat benyújtásig, illetőleg, ha vádirat volt tartva addig, míg a vádirat¹⁾ birt¹⁾ a vádiratot befejezettek nem nyitvánitja, a nyomrást teljesítő rendőri hatóság, vádirat alatt

¹⁾ Balogh - Ucs-Vörgha: Comm. I. 395. l.

pedig a veszélyes hírvé a eljárás érdekében megta-
 gadhathatják, & megtagadási jogszelvényét a törvény
 ismét a sükséggel igazolja, de hogy a sükségek mi-
 kor fonyt leun, az az eljárási hatóságok belátása-
 tól függ. A védelmek a letartóztatott terhelte-
 való érintkezése is az iratok megtekintésének a
 joga a szabály, ezek megtagadása csak kivétel, mely
 esetről esetre tüzetesen indokolható. A kötelező
 indoklásból fog kitünni, hogy teljesen lefogyott-e
 a multhatatlan sükség; ezzel az intézkedéssel az el-
 járási hatóságoknak az önkénye van meggátolva.

Fügül minden olyan hírvégi intézkedést
 határozatot, mely az egyéni szabadságot érint; mind
 a letartóztatást ill. a vizsgálati fogvatartást elren-
 delés, továbbá minden olyan hírvégi határozatot,
 mely ellen perorvoslatt használható a védelem előtt
 indoklásával együtt ki kell hirdetni, vagy neki kéz-
 levitenni és előbbi esetben vele hivatalosra ma-
 lathoz is közzélni (63§. u. l.)

A mint ereklől a rendelkezéseklől kitü-
nik, a védő a terhelt érdekeinek megvédelése céljá-
ból széleskörű jogokkal van felruházva. Az ügy-
fel-egyenlőség, mely a büntető eljárás egyik alapel-
vét képezi, a terhelt részéről az előkészítő eljárás-
ban eléggé megvan nyitva, úgyhogy igye-
kezetlenül az ügyfel-egyenlőség csak a tárgyaláson érvényesül.

A védelem szabadságát is eléggé liberali-
sán rendelkeztetjük törvényünk, korlátosait csak a mul-
thatatlan szükség esetén, az eljárás érdekében en-
gyed meg, mert a büntető eljárásnak nem csak
az egyéni szabadság minél nagyobb védelme a
célja, hanem az anyagi igazság érvényre juttá-
tása is és ezt a célt a korlátlan eljárás veszélyes-
tetné; az egyének a köz elött meg kell hajolni.

A terhelt védelmét fontos közeledek-
nek ismerik el ma már a Bp.-ok s a büntetőjogi
irodalom is azért harcol a vádolhatósággal hasonló
közvető hatóság felállításáért. Az egyéni sa-

hadny védelem, mint a Pp. másik cikke, az ártatlanul elítéltetés súlyos anyagi és erkölcsi következményei tették szükségessé súlyosabb bünessélekmények esetén a kötelező védelmet. Helyesen ismerték fel a modern Pp.-ok, hogy a védelem nem egyéni, hanem köztörvényes, mert az államnak nem az a célja, hogy mindeközön büntessen hanem, hogy csak a valódi bűnöst büntesse. A törvényhozásnak tehát kell törekednie, hogy a védelmet ne csak a súlyosabb esetekre, hanem a legenyhébb bünessélekmények kivételével - ahol nagyobb védelem kifejtése nem feltétlenül szükséges - kötelezővé tegye. Vannak írók (Kubincz), kik szerint a vádlott érdeke nem szembeáll azáltal érdekeivel, hogy csak a főtárgyaláson részéről szakképzett védői képviseletben, mivel a per a főtárgyaláson bizonyított bizonyítékok közvetlensége által jól eljőbbre vagy hátrra, vagyis az ügy érdemi eldöntésére nincs befolyással a védelem elhanyagolása, ha a főtárgyaláson megfelelő

védelemben részesül. De ne feledjük el, hogy éppen azért van a megszólítási, a szólaláshelyezési percek, hogy ha lehet megmentsük a terheltet attól, hogy a vádlottak praesidia kerüljön, ez követeli meg az előkérsítő eljárásban a védelem kötelezettségét, mert az eljárási hatóságok, ha azok nem rendelkeznek a kellő alkalmánnyal és szakadályosságal, ha is kötelek a törvény a mentő bizonyítékok lelkiismeretes beszerzésére, nem fogják megtermi, mit a tapasztalat is elégge bizonyít, hogy adalgyisító tevékenységük közepette nagyobb súlyt helyeznek a sülyösítő bizonyítékok beszerzésére.

V.

Az egyéni szabadság korlátörhártási-
gának feltételei és módjai.

Tízelőretes letörtörtatás és vizsgálata
fogásig. Amint láttuk már, a hiúttető eljövés so-
roin két érdeklé harcol egymással szemben a magy
igazságért. Az igazság akkor lesz eléve, ha a hiúttetés
erak a valódi hiúttést éri és azt is csak addig, míg
a közöndek megköveteli. A Ptk-nek egyik célja a meg-
előzés, hasonló céljának kell lenni a Ppi-nak is, csak
kell törekedni, hogy az egyéni szabadság ellen iró-
nyuló kémszerintéskedés minél kevesebbet alkál-
maztassanak, minél kevesebb ártatlan egyéni keu-
vedjen jogszertést, ha már semmi entse sem lehet
elkerülni, mert a hiúttési eljövés soroin szemerké
a hiúttést érik az alkálvarkható kémszerintés-
kedés. A személy szabadság a legfontosabb villan-
pályóir jogok egyiké, melynek megsértését köny-

nyelvűen nem szabad megengedni. A Bp. elve szerint csak akkor lehetne valakit szabadbírádtól megfosztani, ha jogerős bírói ítélettel megállapították a bűnösséget. Ezt az elvet azonban a törvény áttörési célzattal, sükseglővel, hogy az eljárás végrehajtható legyen, megengedettnek és jogosnak tartja, hogy a terhelt letartóztatható legyen a bűnösséget kimondó bírói ítélet előtt is. De ha más megengedett és jogosult az előzetes letartóztatásra, kell, hogy az ügyörök formáikkal állapítsák meg és csak ezekben az előzetes letartóztatás és fellebbezés mellett, csak az eljárás céljából és sükseglővel ad helyt Bp.-ünk is. Mivel azonban nem szükséges az előzetes letartóztatás, ha az eljárás célja másképen is elérhető, meg kell azonban szüntetni, mert akkor más nem csak igazságtalan, hanem embertelen is a letartóztatás.

A hatékony visszaélések meggátlására és az egyéni szabadság alkotmányos korlátozására

a törvénynek a felhatalma. Hogy szabadragától meg-
 lehet füstölteni valakit az élettel és előtt is, őriési hu-
 talom van az államban (ill. a kirórág), mert a
 letartóztatottnak bennük ezt sérelmet és eset leg-
 anyagi hársodást is okozhat neki. A büntető eljárás
 során a letartóztatás, legyen az akár előzetesnek ne-
 verhető, akár vizsgálati fogva tartásnak, az eljárás célja
 szempontjaitól igen határozó eszköz, de mint más
 említették az egyen szabadragással megkorlátozza
 igen súlyos jogi hátrányokkal is jár, különösen ha
 az ártatlanságot is és, mivel az eljáró hatóságok
 az emberek verébe nem láthatóan be piqy sokat
 az ellen irányul a kemény intézkedés, kinek semmi
 köze az egész büntetőrendszerhez. Nagy haladásra a ma-
 korodás a középkorral szemben, hogy a terheltet
 valószínűleg jogerősen el nincs ítélve ártatlan-
 nak való. Az inquisitorius rendszer idejében éppen
 a legfontosabb bizonyító eszköz volt a terhelt, de
 ezért ma is hiába mondjuk azt, hogy a terhelt

nem erkőze a hírszótárnak, megmaradt az
most is csak hogy más formában. Azok az intéz-
kedések, melyek nálam az időkben érvényesek vol-
tak, ma általában a humánizmusnak meg-
felelőek.

Ha a tetselt helyzetét vizsgáljuk az eljárás
során, attól függ, hogy azon két érdekek között,
mely a lényegvidéki eljárásban egymással szemben
áll, melyik érvényesült. Az ő-korban az egyéni ér-
dek, közérdekeben az igazságvizsgálás és a ke-
s ma mind kettő. Eppen ebben áll a módos
Azok nagy jelentősége, hogy egyiket sem hagyják
figyelmen kívül, hanem összehangolják oly módon,
hogy bizonyos garanciákat állítsanak fel mind-
ket részről, **mit** beigazolódtak az, hogy a lé-
nyegét megállapító bíróságot előtt is szükse-
ges hírszót esetekben az egyéni szabadságot kor-
látolni.

Az állam jogrendjének érdeke előtt

az egyén érdekeinek meg kell hajolni, de hangsúlyosan elő, hogy, az elkerülhetetlen szükség mely sültörvény jött kezei az elkerülhetetlen intézkedések, egyúttal háziorvosok józansága és alkalmasságának legelsőbb határa. Nem a viselkedés könnyűtérésére van hivatva, hanem az eljárás lehetetlenítésének megakadályozására". Amikor a modern orvosokat az elkerülhetetlen szükség tetszik az előzetes letartóztatás alapelveiül, olyan szabályokat állítanak fel, melyek mellett a tetszett egyéni szabadságának korlátozása terén a régi nyomatott rendszer helyén meggyűlöndűlt önkénynek elejét veszik.

Miután az előzetes letartóztatásról és vizsgálati fogságnak letárolja a „szükség”, ezen „szükség” esetét kell a törvénynek részletesen meghatározni. Az egyén is az állam érdekét csak úgy lehet kiegyenlíteni, ha a letartóztatásra jogosított hatóságok here-be kötött uttlevelet adnak a türe-

teren meghatározandó, azokat az eseteket mikor
a letartóztatásnak helye van¹¹⁾

Ezen követelménynek eleget tesz tör-
vényünk akkor, mikor himerítőleg határozza meg
azokat az eseteket, mikor a terhelt letartóztatha-
tó s ezzel az egyéni szabadság védelmére olyan
biztosítékot állít fel, hogy a polgárok szemé-
lyszabadságát egy törvény sem méltánytalan és vé-
lelmuori ármúyira, egy sem sértésük körül oly ya-
rancsálkhal, mint a mitörvényünk²⁾

Az egyéni szabadságot vélelmuori más
a Btk. is. Réálatésen intézkedik azon hiúntettel
é véltészek megtörésére tekintetben, melyek közhi-
vatalnokok kövételével, ill. kövétel nélkül az
egyéni szabadság, a hógyog, a levéltétel stb. ártal.
Mágyas hiúntelési tételüket állapít meg a törvény
é tekintetben. A letartóztatás a letartóztatás
előperctől é törvénynek védelmére alatt áll s a
hiúntelési tétel a letartóztatás napjának növe

kedésével fokozatosan növekedik; mivel a Btk.
a büncselekmények tényálladékát határozza meg,
így a eslekmény is akkor lesz büntetendő, ha az
jogtalan, de hogy mi jogtalan az a törvény nem
határozza meg. A Btk-nek a 193-167 §§-ai intézked-
nek a hivatalnokok eljárására vonatkozólag re-
letson, oronban az eseteken kívül a törvény nem
határozza meg, hogy mikor valóik a letartóztatás
első pillanattól törvényellenesé. Ezt a hiányt
van hivatni pótolni a büntető perrend, mely
meghatározza pontosan, hogy mikor lehet va-
lakit szabadságától megfosztani, hársát bit-
kutatni, levelet stb. lefoglalni, mielőtt joge-
rössen elitéllék volna.

Törvényünk nem teszi kötelezővé az előz-
tes letartóztatást és vizsgálati fogságot, meg a leg-
súlyosabb büncselekmények esetében sem; ebben
a tekintetben a szabadságú büntető eljárások
fokultatív rendszerét követi; csak jogot ad

a hatóságoknak, hogy a törvényben megállapított esetekben, ha sükségének nagy edzésünelk találgják elrendelhesék. Maguk az eljárás hatóságok híralják el saját belátásuk szerint, hogy mikor van jelen azon sükség, hogy a terheltet meg kell szabadtságától fontani a jogerős bírósági ítélet előtt. „Az előzetes letartóztatás elrendelése éppen úgy emélfogore, mint a vizsgálati fogságé, mindig az elrendelő hatóság belátásától függ s innen az egyéni szabadság védelme nem is a törvény szavaiban, hanem abban van, milyen helyet foglal el a newret körök köztében az egyéni szabadság tisztelete, miként fogják fel a hatalom letartóztatási a letartóztatás sükségét (Min. ind.)” Tehát a visszaélés meggátolására szolgáló garancia a keresés szel lemeben rejlik. Angliát is ez terzi az egyéni szabadság tekintetében nagyobb, pedig ott nincs oly szorosan körül bástyázva az egyéni sza-

hadtság, mint nálunk, de ott magóiban a hatóságban él a szabadság tisztelet és szeretet

Ha az előzetes letartóztatást vizsgáljuk látjuk, hogy a törvény öt esetben enged irt meg és pedig: 1) tettenkapás; 2) szokás; 3) külföldiség; 4) összejártság; 5) újabb hümmetítés esetében. (1418.) Vizsgálati fogzást pedig a 1885. szerint, ha a terhelt a kihallgatás után is büntett vagy vétség nyomatékos gyamuja alatt marad és a 1415. 2. sz. esetében. A vizsgálati fogzást elrendelése sem kötelező, azonban életfogytig tartó fegyházra eselekmény esetében csak a váltóadás bocsáthatja a terheltet szabadon.

Ha egyenként vizsgáljuk az egyes eseteket a letartóztatás okait, akkor mindjárt az első oknál azt találjuk, hogy maga a tettenkapás még nem ok a letartóztatásra, csak ha a tettenkapott hilete azonnal meg nem állapítható. A törvény a tettenkapásnak két esetet említi

1) ha valaki a tettet vagy részet a büntetésnek megfelelően rajta éri; 2) ha valaki mint szentorom vagy szentorom által figyelmeztelve a tettet vagy részet orronnal elfogta vagy üldözőbe vette. (1428)

"Gyén esetben a tettet köski letartóztathatja, nem követ el személyes szabadság megsértést, de köteles orronnal a legközelebbi járóshirovóhoz, ügyészséghez, vagy rendőri hatóságokhoz kísérelni, ha ezt nem teheti a hatóságot nyomban a tettenkapott elfogatójáról értesíteni köteles. A hatóság orron a tettenkapottat vagy szabadon bocsátja, vagy a törvény alapján letartóztatja és az ügyészséget arról 24 óra alatt értesíti:

A hatóságok önkeréjét szolgálja ki ezzel a meghatórozással a törvény, mivel csak a törvény által megengedett esetekben lehet valakit e címen letartóztatni:

Ha a tettenkapott a rendőrségnek adható át az 48 óra alatt köteles a büntetésnek megfelelően

1) Ha orronban magánra személy által a 1428. j. elrett esekelmény ekkor vetteti szabadságnak benem jelentette: személyes szabadság megsértésének vétségét követi el. i. 124. 3235. sz. ut. Egerik a 1928. évi

hatásköri természet szerint vagy a vizsgálólíró-
hoz, vagy a járósköréhez tovább kiterjedni.

A járóskörébe, ha a törvényrendelet hatá-
skörébe tartozó eseményről van szó, a vizsgálólí-
rót érinteni köteles a tényállásról és a letar-
tótartásról.

A vizsgálólíró pedig a kihallgatás után
intézkedik vagy a szabadlábra helyezés, vagy a
további letartóztatás iránt. Fehőt a vizsgálólí-
ró jogorvult megállapítani a tettenkapott ki-
létét és hogy foly-e feje más letartóztatási
ok, vagy szabadlábra helyezendő?

Második ok a letartóztatásra a
szöke. A szöke több esetet sorolja fel a tör-
vény, mert a pusztán szöke felcselezése igen tá-
gún értelmezhető s a külön meghatározások
által a visszaélést lehet akasztani a törvény meg-
akadályozni. Ezen esetek a következők: 1) a meg-
szöke; ellenben ha a terhelt nem a bünyvált

eljárás megkísérlésére először a törvény elve nem
 sorozható ide; 2) ha a terhelt, hogy „magát a
 hivatali eljárás alól elvonja, elrejtőzött s utóbb
 a hatóságnál önként nem jelentkezett”. Itt gon-
 dosan figyelembe kell venni minden körül-
 ményt a megítélésnél s az a körülmény, hogy
 a hatóságnál önként nem jelentkezett, ha
 pótolja ezt a mulasztását, ez nem menti fel
 őt a letartóztatás alól, ha a hivatal a letartó-
 ztatásra megfelelő okot talál; 3) ha bizonyíték
 forog fele arról nére, hogy a terhelt szökésre
 előkészületet tett. Itt is a bizonyítéktól függ, hogy
 milyen bizonyítékokat fog előkészületnek te-
 híteni a szökésre, a hivatalnak ezt a letar-
 tóztatást elrendelő határozatban bizonyíta-
 ni kell; 4-s.) ha a szökéstől azért kell tartani,
 mert nincs állandó tartózkodási helye, vagy
 reudes kereset forrása a terheltnek. Ide tar-
 toznak a eravaryk, a közvetlen munka kerü-

Lők (1943: 21 t. e.) ; 6/ aki ismeretlen és magát igazol-
 ni nem tudja, Ha valaki ismeretlen de magát
 igazolja és más letörtéttatisi ok nem fogadja
 nem tartóztatható le ; 7/ ha az alkalmazhu-
 tó büntetés előre látható nagysága miatt le-
 het tartani a szökéstől. „Hogy mikor lehet eb-
 ben az esetben a szökéstől tartani, a terhelt
 viszonyainak figyelembe vétele mellett lehet
 megállapítani. Egy magánban az, hogy súlyos
 büntetés kiszakása várható, nem ok a letar-
 tóztatásra, hanem szükséges, hogy a terhelt
 személynél viszonyaira tekintettel a büntetés
 nagysága a szökést valószínűvé tegye, aki meg-
 szökik nemcsak a büntetéstől menekül, hanem
 ezzel kapcsolatban végleg szakít eddigi élet-
 módjával, társadalmai összeköttetésével, el-
 hagyja családját, otthonát és vagyonát. Meg-
 kell tehát vizsgálni azt, hogy mikor veszt
 kevesebbet s mikor nyel többet a terhelt

akkor-e, ha megszökik, vagy ha aláveti magát az igazságszolgáltatásnak." 1)

Harmadik letartóztatási ok az örszajátás. Ez ismét több irányú, ha bizonyíték fog felmenni arra nézve hogy a terhelt valamilyen tettétársat, részest, organdát, bűnpártolót, tanút hamis vallomástételre vagy vallomás megtagadásra ill. szökéstől hamis véleményadásra, vagy bűncselekmény nyomainak, bizonyítékainak eltüntetésére, elrejtésére, megsemmisítésére törekedik. Fontos, hogy bizonyítékok fogynak fel arra nézve, hogy a terhelt az említett személyekkel tényleg ismerkedt játszani.

A negyedik ok a letartóztatás, ha a terhelt nem magyar honos és alapvetően tartani kell attól, hogy szabadkikötés hűgyes esetén a hatóság előtt nem fog megjelenni.

Ötödik ok a bűnismeretlenség; ez a

1) Balogh-Vörghes-Felis: i. m. I. 602. l.

terheltnek nagyobb fokú veszélyességét jelentő a társadalomra nézve, mivel a terhelt az eljárás folyamata alatt új bünteselekmény elkövetésével veszélyességét bizonyosá tette, vagy ha bizonyították hogy felel arra, hogy a megkísérelt sekelemények végrehajtásával ill. újabb bünteselekmények elkövetésével fenyegetődik.

A 141§ cselein kívül a törvény még más tartóztatási okokat is említ, de mind ezekre a 141§ alá lehet vonni. Glycerh¹¹ ha a szabadságra helyezett terhelt köteles tartózkodási helyét elhagyni, avagy az iszkésre nem jelenik meg. (161§). A 165§ szerint ha biztosíték mellett szabadságra helyezett szökeést kísérel meg, vagy az iszkésre nem jelenik meg; ha a hiányzó köntetés súlyosán fogva szökeéstől lehet tartani. (330§.4.0). Ez utóbbi két esetet a 141§. 2 p. alá is lehet vonni; és végül ha nyomós adatok mutatkoznak arra, hogy a tanu a főtár-

gyakran, ha mi tanúsít követett el (334§).

A járódíjárásági eljárásban a nyomorú perből több maradt, itt a nyomorús a bíróság tárgykörtárcsára szolgál, minis két-
választva mint a törvényszék előtt, a nyomorús csak a mellőzhetetlenül szükségesekre vonatkozik.

A terhelt személye ellen irányult kémszerintézkedések is engedélyesek. A törvény kimondja, hogy a terhelt ellen sem nyomorúslevél nem hozható ki, sem személyleírásnak közzéte, sem vizsgálati fogvaív egyáltalán el nem rendelhető" (536§. +26)

Előzetes letartóztatás is csak a terhelt ellen rendelhető el, ki ellen szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény miatt, de csak a 141§ 2, 4 és 5 pontja alapján; ezen esetekben is csak akkor, ha igen nyomorúsos nyomorús merül fel (hogy a vádbeli cselekményt

elkövette), vagy ha el van ítélve és az ítélet ellen fellebbezett (356§.3.6.) Ha a terhelt fellebbezett az ítélet ellen, az ítéletés ténye alapján is lehet tartóztatni a terheltet éppen úgy, mint ítélet előtt a nyomatékos nyom alapján. A 144§ 1 és 3 p. alapján járólunóság eljárásában nem lehet a terheltet tartóztatni.

Nem rendelhető el semmi körülmények között előzetes tartóztatás és vizsgálati fogásig a felhatalmazással, vagy kivételül az "előzetes" bünessélekmények esetén a felhatalmazás megadására előtt, valaminek ha a terhelt ellen szabadságvesztés nem látszik megállapíthatónak, vagyis amikor csak prevencióval hintetendő eselekményről van szó (149§2.1.). Más esetekben, különösen, ha úgy tűnik fel, hogy az előzetes tartóztatás vagy a vizsgálati fogásig az előre láthatólag meg-

állapítható szabadságvesztés büntetésénél hosszabb ideig tartana, előzetes letartóztatásnak vagy vizsgálati fogságnak csak a 1415. § p. alapján van helye.

Megszemély védelmét nyújt a törvénynek az a rendelkezése, hogy pérbüntetéssel sújtandó cselekmények esetében kizárja a letartóztatást, valamint a kisebb súlyú büncselekményeknél csak a 1415. § p. alapján engedélyez. Míg nagyobb büncselekmények tekintetében jogosnak lehet elismerni a letartóztatást, addig jelentéktelen büncselekményeknél, mikor a jogszétés nem olyan súlyos, a személyes szabadság korlátozása felesleges és jogtalan, nagyobb sérelem esik az egyéni szabadságon, mint az egyén az ő cselekményével okozott a társadalomnak. Ezen esetek képezik az egyéni szabadság garanciáinak egy részét, hogy

az eljáró hatóságok csak a törvény követelményeinek megfelelő tárgyi okokból fognak az egyéni szabadság korlátozásához hozzátámaszkodni, másrészt pedig a törvényes okokon kívül fogamatoztatott letartóztatás hivatali hatalommal való visszaélést fog képezni.

Fontos a törvénynek azon rendelkezései, melyek az előzetes letartóztatás elrendelésére és fogamatoztatására vonatkoznak, mert az egyéni szabadsággal nem lehet háskinek tetőzése szerint bánni, mivel pedig a törvény az egyéni szabadság óráit a bírói testi, tehát az lehet csak jószortire is annak korlátozására. A törvény a megjelölt bírói jószortjú felseretleg a nádtkarves vagy az ítélő híroság is elrendelheti, ha pedig a kéredelem vezeltgel jár, a járóshíroság esarendelőni hatóság is irásban foglalt hatá-

rozattal elrendelheti (1435)

Vizsgálatai fogságot a vizsgálóbíró,
esetleg a vádlottak, vagy az ítélőbírók rend-
elheti el. Itt még a járásbírók és a rendőri
hatóság hivonására. Az elrendelésnek min-
dely írott határozatban kell történni (1808)

Előzetes letartóztatás esetében a
határozat a terheltnek elfogatásakor, eset-
leg a hatóság elé állításakor kell történni;
invisum foglalása és kézbevétele ennek akkor
hatalmazható el és pedig legfeljebb 24 óráig,
ha a késedelem veszélyes jár. A határozat
nak a törvény meghatározta a tartalmai
kellékeit és kötelezővé teszi a terheltnek
sürgős kihirdetését. A határozathoz köti
kiugyanis, hogy a terheltet miént tartoz-
tatták le és így módjában van sérelme
ellen rögtön orvoslást is kérni.

Ha az előzetes letartóztatást a ren-

dőri hatóság rendelkez, az tehát csak az első fokú bíróság előtt tehát előterjesztést a rendőri hatóság intézkedése ellen, melyet törvényszéki ügyben a vádatanács intéz el. (983)

A rendőri hatóságnak a nyomozás folyamán nincs joga letartóztatni az intézkedése ellen ségítők körül a sértett ügyvédjét, bírósági tanút, szakértőt és a katonai hatóságnak alávetett egyént, csak hogy ha a letartóztatásnak valamilyen oka ~~fennforog~~, míg más személyekkel szemben a letartóztatást elrendelheti, de ez az őráncól tovább nem tart hat. A rendőri hatóság csak nyomozás ok alapján, ha vesélyt lát a mulasztásban rendelkezni el a letartóztatást, míg más esetben, ha annak szükségét látja ~~fennforogni~~, a nyomozás iratáinak vagy másolatáinak bemutatásával a vizsgáló bírónál, vagy a járósbíróságnál indítványozza annak az elrendelését,

ment a személyes szabadság öre a biróság és szabadságától senkit sem szabad könnyelműen és celtalanul megfosztani.

A vizsgálati fogságot csak biróság rendelheti el (1805). Mivel a vizsgálati fogság súlyosabb jellegű és hosszabb tartamú, elrendelését csak független biróság kerébe helyezheti a törvény meggyűzősével. Az egész letartóztatás az eljárás sike érdekében történik és hogy mi kor van a személyes szabadság elvonására szükség, azt legjobban az tudja elbirálni a felmerült esetben, ki a vizsgálat vezetésevel van megbízva. Ha a vizsgálóbíró, minél lelkesebben jár el feladatát tekintetében s különösen, ha a szabadság tartóztatásának néha kellőleg kifejlődve annál gyakoribb lesz a letartóztatás. Először igyekszik a törvény az inkórnak, a kényelemnek elejét venni, mégis megtörténik a sérehez

ló's önkéntelenül, hivatásból kifolyólag, ment
 a garanciaórk sokasága még magában véve
 nem az egyéni szabadság oltalma. A viengáló-
 híró felváltva hírcsütekkel, adatok gyűjtésé-
 re utólló és a hírószág részére. Az ő működése eb-
 ben nyilvánul, és hogy felváltva minél pon-
 tosabban megfelelhessen, mindig fog tudni
 vhat adni a szükséges letartóztatásra. A ter-
 helt a utóllandóhoz a viengáló-híró intére-
 dései ellen felelősséget ugyan és a utóllandó
 a viengálóhi- fogás ellen használt felfolyam-
 dást a beérkeztől számított 2 nap alatt el-
 térni, vagy ha a felek meghallgatását látja
 szükségesnek azokat megvárni a közeli határ-
 napot tartózik kitörni a tárgyalásra. A
 utóllandó határokat a vrommal fogantat-
 tandó. The tehát szabaddá helyezését huti-
 rozott a utóllandó, az ellene beadott felfoly-
 moelóis habentó hatóllal nem his. A ter-

heltnek a uadttandés kedvesötlen határozati
ellen jóra van nyakk felfolyamodással élvi
a kir. táblához.

Az előzetes letartóztatást és uenyd-
lati fogságot a törvény nem tekinté skoroséte-
lembe vett büntetésnek, aronban az egyének
erköleri és anyagi érdekeit annyira sénti, oly
helyre hozhatatlan károkat okozhat, hogy
az egyéni szabadság hixtoritására a furorras-
latot meg kellett adni (Min. Ind.)"

Mivel az előzetes letartóztatás intat-
lanokat is ér sokszor, nehogy ezek hosszu ideig
szenvedjenek méltánytalanul szabadság kor-
látózást, a törvény kötelezővé teszi az eljáró
hatóságoknak, úgy a járóshirozóknak, a ren-
dőrri hatóságoknak, a uixsgálóbirónak, hogy a
letartóztatott, vagy eléjűk állított egyént
azonnal, vagy legkésőbb 24 óra alatt kihall-
gatni és ha a folytatásra nincs törvényes

ok, aronnal szabaddalbra helyezni kötelesek.
 Más esetben pedig a rendőri hatóság köteles a ki-
 hullgatás után aronnal, leghetők 48 óra alatt
 a betartótatottat a bűnselekmény szerint
 illetékes járáshivatalhoz vagy ügyelőhiv-
 talhoz kísértetni. Ha a járáshivatal a törvény-
 szerk hatáskörébe tartozó ügyet bír fenforog-
 ni, köteles a ügyelőhivtal értesíteni és ebben az
 esetben a további fogvatartást a ügyelőhivtal
 illetve a udaltanárs intézkedésére brenyelhe-
 ti (1455). A ügyelőhivtal a kihullgatás után ha-
 laldéktalanul köteles a szabaddalbra helyezés
 vagy az előzetes betartótatás illetve a más-
 gihivtal fogásig brenyelése vagy leutartása,
 esetleg a hatonai hatóságok való bír kisé-
 réis iránt intézkedni.

A ügyelőhivtal, a járáshivtal
 kapott értesítésre aronnal intézkedni kö-
 telek, ha pedig a udaltánács hirtu meg a já-

róshiro vizét a uszadékát teljességével, a
 uóttanóás intézkedéseit kiérközőhöz, ezen
 intézkedésekről a jóróshiro' leghe'sőbb 3 nap
 alatt értenendő."

Ha pedig valahit nyomasztó levél,
 vagy elfogató harcinos sálta' fogtak el, azon-
 nál szánuadálékra kell az öitvevő hatóságnak
 helyezni, ha meggyőződik, hogy nem az az
 egyén, kinek elfogatoimr illetve kövözése el-
 rendelve van (144 §).

Bünvöldi elvörös: jó munk mái
 skelleme a büncselekmények gyomrusitathas
 is elismeri az emberiségét, továbbá minden
 terheltet a jogerős biró' ítélet megállapítása
 előtt ártatlannak tekint, ahányigen súlyos is
 legyen a terheire rótt büncselekmény, mert le-
 hetőség, hogy nem bizonyul rá cselekménye, ah-
 kor pedig érvényesül a favor defensionis elv,
 hogy t. i. kétértelműt a terhelt javára kell

magyaróráni, tehát mivel az előzetes letartóztatás és vizsgálati fogócska nem hiúsított, hanem tisztán praeventív intézkedés, a legnagyobb hűmelettel kell fogamatoztatni. Tekintettel kell lenni az elhelyezésnél a terhelt viselkedésére és a büntetésre való tekintettel, vagyis az előzetes letartóztatás és vizsgálati fogócskának, a jogrendszer elítéltektől való elkülönítésére (1525)

Hogy mennyire csak praeventív intézkedésnek tekinti a törvény az előzetes letartóztatást és vizsgálati fogócskát, melyből azonban sokszor nagyobb kár is származhatik, mert az egyik beülete, hitele nem ezzel elvesztve, ill. veszélyeztetve sa törvény azért amennyire lehet enyhíteni igyekszik. Ezt akarja rögzíteni a Pp. 153§, amely megengedi: hogy a vádatanács, a bír. ügyész és a vizsgálóbíró meghallgatásával a terheltet kérelmére különös tekintetre meg

tó eseten bakhóssza óriazék az előzetes letartó-
 tató vagy megőrháti fogvíg tartama alatt. Itt
 más kényves nemes, mint a külvilággal való
 szakadól óriathozis megakadályozása s hogg
 más kényvesintézkedésre van-e szükség azt a
 vizsgálólíró a konkrét eset körülményeiből
 fogja megállapítani. A törvény ugyan előírja,
 hogy lehetőleg minden megvonás vagy kény-
 ves kerítésnél azaz intézkedésben kívül,
 melyek a megőrhésnek és az eljárás célját meg-
 húsító összebekelésnek megakadályozására, to-
 valább a fogházi rend fenntartására szükséges
 yerek. A vizsgálólíró köteles a szabályok meg-
 tartására felügyelni. A vizsgálólíró óriellen
 a fogvíg és letartóztatottak levelezését, a hoz-
 zájok érkező külső levelezését és ügyelnie meg a
 náruk tett látogatásukat. Köteles a felbök-
 hatóságokhoz intézett kérelmeket és paná-
 sokat elhídelni, annak elhídelését meg

nem tagadható. Azokhoz az esetekhez, melyek-
ben a szerződés nincs, az ellenőrés a kir. ügyésze-
get ill. a jóváhagyó bizottságot illeti (154, 5).

A személynél szabadság legenyhébb
korlátozása az, amikor a hiwacéljelölés ideje
alatt az előzetes letartóztatás és vizsgálá-
si fozhat szabaddalábrú helyrelik, de az eljárás
részeinté hatóságok valamelyike nyomon
követi megfigyeli, hogy az eljárás ideje
alatt bizonyos helyre nem mehet, vagy szabadsá-
ga kijelölt tartózkodási helyről el nem tá-
vozhat, mert a meghagyás megszegése az
újabbal való letartóztatást vonja maga után.
(161, 5) A meghagyás fakultatív, nincs megkötö-
zése, hogy mikor kell alkalmazni a hatóság-
oknak. A törvény a vizsgálóbizottság és az eljárás
hatóságát bizsira meg, hogy a meghagyást a
terhelthez intézhetik s mivel a meghagyás
megsége az uszólagos letartóztatást von

ja maga után, emeljevön a személyes skualitást a leghözelebről érinti; ezért is rendelé a uradaló híró ill. az eljáró hatóság hatóskörébe, ment feltételezi a törvény, hogy ezen hatóságok függetlenségük következtében elfogulatlanul bírállják meg az esetet. A telt ezen intézkedés ellen is elhet felgyauzódlással.

Résletesen intézkedik arról törvényünk, hogy az előzetes letartóztatás ill. megzálati fozsáy folyamatba vétete alkalmával mikor használható hílines. A 156,5 szerint csak erőszakoskodó, vagy rakoncóitlan viséletű, vagy szökést megkísérlő" foglyokra alkalmazható s csak az illetékes hatóság rendelkezésete folytán. Az erőszemélyzet is félvan jogosított sínyósébb esetekben, de ezt nyomában jelenteni tartozik az illetékes hatóságnak, ki nyomában megfellelőleg intézkedni tartozik. (156,5)

Bizonyoslag előző munkáim és főleg a könyv
 és az az alappán kifejtődött gyakorlati rendszer-
 telensége következtében mint említettük nem
 volt kevesebb hatással az egyéni szabadság
 fejlődésére, nem volt meghatározóan többek
 között a vizsgálati felszám tartama sem. Ha
 törvényünk is ebben a kellemben hibázott
 volna, nem kellett volna meg magas hivatal-
 sanak, melyet kitűzött, bizonyos sok garanciát
 is állított volna fel más tereken az egyéni sa-
 badságvédelemre, mert nem elég csak szigorúan
 meghatározni a letartóztatás esetét, hanem
 meg kell említeni maximális határát is állá-
 pítani.

A törvény irányelve az előzetes letar-
 tóztatás és vizsgálati felszám terein, hogy az
 lehetőleg rövid ideig tartson. Megállapítja,
 hogy mennyi lehet a legrosszabb tartama és
 ezzel összefüggően intézkedik arról az ere-

tekről, melyeknél a letartóztatást meg kell szüntetni.

§ 157 §-ban általános szabályul állítja fel a törvény, hogy az előzetes letartóztatást és vizsgálati fogságot „azonnal meg kell szüntetni, mikéint az ügyészség a vádat elejti és anélkül is, mikéint az elrendelés oka megszűnt.” Kötelességükké teszi továbbá az eljárás hatóságokat, hogy törekedjenek arra, hogy az előzetes letartóztatás és vizsgálati fogság lehetőleg rövid ideig tartson.

Elsősorban a vizsgálói hivatalok kötelessége, hogy megszüntesse a letartóztatást, ha a bír. ügyész elejti a vádat, mert ha ennek elejét nem teszi a Bt. 193 §-ban a "közö" személynél szabadság elleni vétséget követi el, mert azon peretől, mikor a vádló elejti a vádat a további fogvatartás törvényellenes. Hogy a pótvizsgáló bírósága a vádat, vagy

nam, az a letartóztatás megszüntetése névvel befolyással, mert a kir. ügyész uádjait csak olyannal esetben fogja elejtetni, ha névvel uádjainak semmi alapja nincs vagy ha azt látja, hogy még is felmentő ítéletet fog hozni a bíróság. Ebben az esetben a további fogvatartás nem csak felesleges, hanem igazságtalom is, mert sokszor oly súlyos sérelem okoztatik a letartóztatás által, mely felmentő ítélettel sem lesz helyre hozható.

Miért az a letartóztatást szüntesse meg kell szüntetni, „mihelyt az elrendelés oka megszűnt”. Hogy ez mikor szűnt meg azt a konkrét eset körülményeiből az eljáró hatóságnak kell gondosan mérlegelni és hivatalból kell szabadlábra helyezni azt, kinek fogvatartása szükségtelen.

Végül valóban állítja fel a 1575., hogy az elviri hatóságoknak kötelessége

az előzetes letartóztatás és vizsgálati tárgy megrovódítására törekedni és pehely orváltal, hogy a tárgyalásra rövid határidőre tűzzenek és az eljárás menetét, az eljárás előrehaladásáról időnkénti jelentésekkel tájékoztatják.

Ezen általános szabályok mellett a törvény külön határozta meg az előzetes letartóztatás és vizsgálati tárgy maximális tartamait, melyet az eljáró hatóságok a törvényes kivételeken kívül semmi esetben sem hosszabbíthatnak meg.

Ezen külön intézkedések szerint az előzetes letartóztatás rendszerint a nyomozás befolyosítására, és legfeljebb, ha a nyomozás hamar be nem fejezhető 15 napig tarthat. Ennek időtartama alatt kell, hogy a nyomozás befejeződjön, de ha ez nem lehetséges, mint egyes bonyolult esetekben sokszor, azt a vizsgálatos az ügyészség indokolt előterjesztésére - ha szükséges

u felek meghallgatása után - egy ízben tovább-
 li 15 napra meghosszabbítható. E határozat
 elteltevel, ha csak vizsgálati fogság nincs el-
 reuselve, a terhelt szabadlábra helyezendő (117)

A vizsgálati fogság, pedig, ha vizsgálá-
 sági rendeltetés alapján csak 3 hó-
 napig tarthat, a vádtanús kivétel esetében
 és nyomós ok alapján kivételesen meghosszabbít-
 ható egy hónappal. A meghosszabbítás ismét-
 hető, de mindig kivételesen indokolással. Az ös-
 szepártás vérsége miatt elrendelt vizsgálati fo-
 gság csak a nyomós birtokviszony, az öszebene-
 lés miatt, pedig, az illető tettes, részec, társ
 kihallgatásáig, ill. a szakértő meghallgatá-
 sáig is mindkét esetben rendelkezint egy hó-
 nappal tovább nem tarthat. A vádtanús e
 határozatot kivétel esetében, nyomós ok
 alapján két ízben egy-egy hónappal meg-
 hosszabbítható.

A vallás és a hitánczok elvét, és a felelős
következésre, a lelki meghalasztásra, vagy az irtó-
lak beküldésére után köteles határozni, hogy
a vizsgálati fogság fűtéstől-e, vagy meg-
szüntetésről. (1898.)

A törvény gyarmatát vél abban, mi-
kor úgy az előzetes letartóztatás, mint a viz-
sgálati fogság meghosszabbítását a vallás-
ra bizza. Az előbbi gyakorlattal szemben nagy
haladás, hogy úgy meghatározza a törvény
a vizsgálati fogság tartamát és annak meg-
hosszabbítási lehetőségét. Az előbbi gyakorlat
a vizsgálati fogság tartamát a hiti lelki-
ismeret és kötelességzetére bízta, de sok eset-
ben most is igen hosszúra nyúlhatik, mert
az ügyek „indokolt előterjesztése” a vallás-
nagybíróságot mindig elfogyja rendelni a meg-
hosszabbítást. Azonban a vallás, nehogy
visszaellenes éne jogával ártatlanság kovára,

a vádlottak elleni kártérítést tüzetesen indokolni köteles, tartozik megjelölni azokat az okokat, melyek szerint a további fogvatartást szükséges terzi, aronkivül a terheltnek jója van felfüggesztéssel élni a bír. többletben.

Hírviselési eljárás esetében hiányos maradt előzetes letartóztatás 48 óráig, retséj miatt pedig az ítélet előtt csak 8 napig tartthat. Nem kell azt előbb is szüntetni, ha a terhelt biztosítékot adott, vagy más egyen kezeséget vállalt azért, hogy a terhelt az ideiglenes a bíróság előtt lakmikor meg fog jelenni. Köteles a bíróság az előzetes letartóztatás teljes tartományát az ítélethez mindig levinni (537 §).

Az előzetes letartóztatás szabályozása és megszüntetése tekintetében a vizsgálóbiró hatásköre, párisbírói ítélet az ítéltő bírói illeti. Az előzetes letartóztatást megszüntető végzés ellen a vádlottak minél felfüggesztés (538 §)

A járóshírosági eljáráshoz váltakozóan a gyorsaság elve érvényesül, mivel csak kisebb ügyvétségek és kihágások tartoznak, ezért az a, az is, hogy a járóshírosági eljárásban a vizsgálata és a vizsgálatai fogság ismeretlen, mert igazságtalan és embertelen volna az, ha a vizsgálatai fogság hosszabb ideig tartana, mint a rövid ideig tartó hűntetéssel szjtatt eselekmény.

A hűmáclli eljárásban érvényesül a szabad szellemről tanuskoslik az 1913:7 t.c., mely a fiatalokorakkal szemben az eljárást eltérőleg rendel; sem előzetes letartóztatást, sem vizsgálatai-fogságot nem ismer, hanem csupán börtön és védő intézkedések alkalmazását engedélyez. A letartóztatást a bírósági órizet pótolja, mely 15 napot nem haladhat meg. Szubsztáns érteklén a fiatalokorakkal törvényeségi tanácsra által, az ügyészség indítványára egy-egy hónappal meghosszabbítható.

V. A hirtonték mellett való szabadlábról való helyezés. A Bp. az előzetes letartóztatást és vizsgálati fogságot, amint az ismertetett rendelkezésekkel is kitűnik a legliberalisabban szabályozza. Növekedése egy esetben sem teszi, csak a hatóságokat jogszűz fel, hogy igénybe vehetik, de szigorúan határozza meg, hogy milyen formák mellett és csak ha feltétlenül szükséges, nehogy az egyéni szabadság csorlót szenvedjen, hogy ez lehetőleg elkerültesék, a többi garanciák mellett megengedi, hogy hirtonték adós mellett minden, még a legnagyobb bünessélekmény esetében is szabadlábra legyen helyezhető a terhelt.

A hirtonték melletti szabadlábra való helyezés a Bp. nak nem új intézménye, nohát már Mityó's idejében is meretes a hexesség, általoiban az ö-görög és római jog is ismert, de az inquisitorius per idejében, mivel a terhelt a legfőbb bizomptári esköz, szabad-

hábra helyezésről nem lehetett szó.

A legújabbkori reform törekvések idején, mikor a jogegyenlőség, a szabadság eszméi mindenképp kezdtek elterjedni, kezd a hitosi-
síték mellett szabadsábra helyezés is tét
hóslitani, mint az egyéni szabadság egyik véd-
bástyája. Szoros összefüggésben állott ez azszal
az elvvel, hogy az előzetes letartóztatást é ves-
zylati fogva tartást csak akkor kell alkalmazni,
ha feltétlen szükség van, ha az anyagi nyomozás
mósképen meg nem valósítható. Az anyagi
jog, nem kíván semmivel többet, nem akar más-
képen érvényesülni, mint ahogy írva van. Az
sztatáron ember büntetése, vagy a törvényes-
nél súlyosabb büntetése éppen így sérti a
jog meqvalóságát, mint a kínos meneküle-
se (Angyal.) The tehát van valami intézmény-
szor, hogy az előzetes célja akkor is elérhető,
ha az egyént előzetesen szabadságoitól

nem fosztjuk meg, úgy köteleseég, sőt alkalmas
 ni más arést is, mert az előzetes letartóztatás
 és vizsgálati fogság is csak a szükség esetén érve-
 nyerik, másrészt az előzetes letartóztatás és viz-
 gálati fogság olyan sérelmeket okozhat, hogy
 azt az állam semminek sem utólagos kárpót-
 lással helyre hozni nem képes.

Bp.unk nem teszi ugyan kötelezőre
 a szabaddalbra helyezést, de minden esetben
 megengedi. Hogy az egyéni szabadság szem-
 pontjából melyik helyesebb, a kötelező, vagy
 a fakultatív rendszer, első kérdésre eldön-
 teni nem lehet. Elvi szempontból mindeneset-
 re a kötelező rendszernek volna helye, azonban
 ezt a mai társadalmi viszonyok között nem
 lehet megvalósítani úgy, hogy az anyagi
 igazság is hi legyen elégtve. A 46§ szerint, a
 44§-t vagy 4 p. alapján előzetes letartóztatás
 ha, vagy vizsgálati fogságra helyezendő, vagy

fogva levő egyént szabaddá kell hagyni; illetőleg szabaddá kell helyezni, ha maga, vagy helyette más megfelelő biztosítékot ad, és ezt tekintettel a udoltárgyaira tett büncselekményre és a terheltnek személyes körülményeire is, megkövetelt valószínűséggel teszi."

A szabaddá helyezés lehetősége megvan akkor is hogy törvényünk nem teszi kötelezővé, ennek oka a büntetés iránti szándék, hogy a legliberálisabb állások sem téttek kötelezővé, egyes kisebb cselekményektől eltérítve. De mint az úrolakló mondja: "Egyébiránt nem is a kötelező rendszerben keresendő a személyes szabadság fogalmának, Midőn valamilyen törvény kötelezőjül írja elő, hogy a bűn, ha a megkövetelt tartami nem lehet, elegendő biztosíték mellett, mindig szabaddá helyezze a terheltet; midőn minden rendszerben írtatik az a gondolat, hogy az előzetes fogvatartás csak mint nélkülözhetetlen

kerület államháztartásáról, akkor nem lehet attól tartani, hogy e fakultatív jogot nem a személyes szabadság javára fogják felhasználni. A bíróságnak nem terhet ki a törvény által rád rótt esköleri kötelezések elől, és különösen, ha társas bíróság határoz a kérdésben, sőt a contradictorius eljárás sines kiadása: akkor csak tübbött aggodalom feltehető visszavételről." "

A bíróságra hízni annak megítélését, hogy kit részesítsen e kedvezményben, méltón lehet, hisz tetszése szerint nem rendelkezhetik a jogával, „esköleri” kötelezése hogy a tetszett szabadságra tekintetében a legnagyobb lelkiismeretességgel járjon el. A törvénynek az egyéni szabadságra vonatkozó rendelkezései által az alkotmányjogi és igazságügyi minisztériumok érdekeit igyekeznek összehangoltatni, úgy, hogy szükségtelenül senki sem szenvedjen joghátrányt, ezen két érdek, olykorrossan van összeharmonizálva, hogy a határozatokat teljes szabadsággal

gial meghorni lehetetlen. A hirtónak is oda kell
 tétőt tőrekelni, mikor a törvény nincsen az
 egyének szabadsága fölötti rendelkezést, hogy ezen
 ellentétes érteleket szintén összehasonltsa; ha in-
 dokolatlanul, mondjuk kedvesül, nagy lelki-
 ségűl szabadságra bocsátja a tetszett ezrel az
 állam igazságszolgáltatásait fogja megsejteti; vi-
 szont ha a tetszett sükségtelenül fogvatartja
 ezrel az egyének szabadságát fogja sejteti. A hirtó-
 síték mellett szabadságra helyezés helyes kezelés
 mellett enyhülési fog az egyének szabadság elleni
 sérelem, mert helyesen kiküszöbölni a nemi fejlő-
 dés folyamatát, hogy ártatlanok sérelmet ne szen-
 vedjenek nem tudjuk.

A hirtónak lehet 1) kérszóra, 2) oly ér-
 ték papir mellet közpénztáratk jóvalék gyandát
 elfogadnak; 3) jelelőbizilny hirtónitett nyilat-
 kózat vagy kezés levél (163, 5); emellett járás hirtón
 gieljárás, oshon az egyszerű kezés is. (577, 5).

Tehát csak bizonyos nagyonték lekötésével lesz a terhelt szabaddalra helyezhető, ellentétben a jóváhírlási eljáróval. A birtonték mellett szabaddalra helyezés, az egyéni szabadság szükség nélküli korlátozását, ahogyan kizárni, aronban csak azoknak nyújtja ez intézmények kedvezményt kik megfelelő nagyoni értékkel bírnak, a nagyontalansokat ha nem is teljesen, de majdnem kizárja. A nagyoni jarmu-ssa van hivatalra pótolni az egyéni szabadság szükség korlátozását. Gyar nem xis kisenkit e kedvezményből, sőt harmadik személyek részéről felajánlott birtontéket is elfogad, de azt már nem mesté törvényünk magacsa-tenni, hogy nagyoni érték lehetése, vagy letesése nélkül, — mint a helyi törvény szerint birtonték nem követelendő, csak követelhető — a terhelt szabaddalra helyezése a hírlóság. be ha hírlóságaink megértik e tekintetben magas

hivatásukhoz, ha nem fogják az ügyet egyoldalú
 kérelmi, vagyis ha él beennik az alkotmány
 szeret, a szabadság tisztelet akkor ezen intéz-
 mény helyes kérelésével nagyban enyhíthetik a
 nagyoni egyenlőtlenséget.

A hírtörték mellett szabaddalra helye-
 zett nem élvez teljes szabadságot, mert ~~ha~~ az eljárás
 célja megköveteli, hogy minden esetben a hírtörték
 rendelkezésére álljon, - mert különben az ismételt
 letartóztatás rendelkezhető el, de azokat az anyagot
 és eszközöket serehek, melyeket az előzetes letartó-
 ztatás és vizsgálati fogság okozhatna kiküszöböl.

A hírtörték az eljárás szabályhoz képest
 a hírtörtéknek kell felügyelni, mely felett a vád-
 tanács vagy az ítélőhírtörték dönt. Ha a hírtörték
 a szabaddalra helyezését rendel el a hi. ügyés-
 ség részéről a hírtörték mellett való szabaddal-
 ra helyezés ellen bejelentett felfüggesztésének
 felfüggesztő hatólya van (1645.)

A mininteri iradoklás szerint ennek perjogi
 indoka az, hogy „a hírtöríték az előzetes letartóztatás
 nak vagy országalati fogságnak törvényes alapját
 nem szünteti meg, s hogy a hírtöríték mellett való
 szabadlábba helyezésnek csak opportunitási indok-
 lása van. Ha már most a his. ügyéségy azt találja,
 hogy a hírtöríték mellett való szabadlábba helyezés
 arcfjárás síkerei érdekeiben nyugodalmas, a már
 hivataly indokhaltanak kimondott fogsátartás meg-
 szüntetésére erős garanciáit igényel, melyet a törvény
 a felváltó hivóságy határozatában vél feltalálni!”

Törvényünk a hírtöríték mellett szabad-
 lábba helyezésről nem intézkedik, tettenésé, callusir
 és hümisvételés esetén. A tettenkapás esetén a letar-
 tóztatás oka ha a tettenkapott hírléte aronnal meg-
 nem tudható. Ha a tettenkapott hírléte megállapít-
 tatik az előzetes letartóztatás megszüntetendő,
 ha pedig nem lehet megállapítani, a hírszógy a
 1848. é. p. alapján folyja a további letartóztatást

elrendelni, mikor is kérheti a letartóztatott a
szahadlóbra helyezését.

Hogy collusio és hüisímetlés esetén a hirtonték mellett szahadlóbra helyezés hírván lárván az Vörgh. 7. szerint természetes, „mest az ily módon való szahadlóbra helyezés csak akkor rendelkezhet el, ha a terhelt a letartóztatás jogalapját képez megsejintetési hírtontéket nyújtani az írónt, hogy a letartóztatás okát képező vezély nem fog bekövetkezni. Ezt a célt azonban bizonyítványával csak széhes esetben is akkor lehet elérni, ha a terhelt külföldi, de collusio, vagy hüisímetlés esetén nem.”

A hírtonték addíval teremtetett képre hosszu ideig nem állhat fenn, itt is kell érvegyésülni a gyorsaság elvénk, hogy meddig marad mégis fenn, az mindig a konkrét eset sajátágtól függigényi. A terheltet vagy végleges szahadlóbra helyezik, vagy ismételtén letartóztatják.

tatják, vagy pedig az ítélletig nincsen hírtöríték
 mellett szabadlálon. A teljes szabadságot akkor
 fogja visszanyerni, ha vele szemben megmúntató ha-
 tározatot vagy felmentő ítélletet hozott a bíróság.
 Ismételtén letartóztatható, ha rökhést hírérel meg-
 vagy a bírósági ítéletére meg nem jelenik s magyóit kel-
 lő okkal hi nem menti, vagy ha szabadlálon helye-
 zés, vagy szabadlálon hagyás után merül fel ellen-
 me bizonyítható bizonyíték elrendelésének valamelyik tör-
 vényes oka. Az indoklás szerint ilyenkor józ az letar-
 tóztatás, mert „a hírtöríték mellett való szabad-
 lálon helyezés és a hírtöríték önzége csak a mege-
 lőző körhucnyok alapján volt elhatározva és
 mert a hírtöríték csak bizonyos esetekben nyugt
 gyanúját. (141 § 2 és 4 n.)¹¹⁹⁾

Az egyeni szabadság jelentékény kor-
 latorát szemvel az Bp. 446 §-ban foglalt rendel-
 kezésnek követhetőben, mely szerint, ha külföldi
 hatóság olyan megheréssel kér kiadótást,

szelvényel jött s ha a külföldi hatóság elfogató pu-
 ranerest becsátott his emől távirati uton érteniti
 a belföldi hatóságot. Flu azonban a letartóztatá-
 tástól számított egy hónap alatt velünk szembe-
 dos állam, ahol a törvényhatósághoz mely a le-
 tartóztatóist elrendelte, az alakszeri megkeresé-
 nen küldi el, más európai államokban hat hét
 alatt, ha pedig Európán kívül fekszik három hó-
 nap alatt. (5-6 b.)

A letartóztatott egyént a jelen §. 6. p. ki-
 vül csak az igazságügyi miniszter határozata utop-
 jón lehet szabad lábra helyezni.

Az egyén szabadság védelmét annyiban
 szolgálja e korlátzások mellett az ismertetett
 476 §, hogy kijelenti: ha nem a Pp 27 §. szerint il-
 letékes törvényszék rendelte el a letartóztatóist,
 ezt nyomokban éntenteni kell, a törvény szabai me-
 rint „emek határozata hulaolék nélkül kikéren-
 dlő.” Ezzel az illetékes törvényszék ha nem löt-

1) a Pp 27 §. Flu külföldi hatóság hi kiadatást, a szü kiegese előírása az a
 törvényszék illetékes, amelynek terü letén a hiraolatni kist egyén la-
 tikik akgy tartózkodik - ha pedig ez nem volna megállapít ható az a
 törvényszék melynek területén tartózkodik az illető

ja helyen a letartóztatást a hivatalos kért egyéni szabadság bocsátása.

III. A foglalkozás, házkutatás, személynyomon követés. A közművelődési eljárási sorok nem csak a személyes szabadság sérelmét korlátozzák, hanem nem az egyéni más jogok is, mint a tulajdon, a birtok, a házjogi és a levéltitok. A Btk. ugyan a jogokat védi, de csak a magánosok jogtalan támaszkodásával szemben, sőt itt sem minden esetben, mert a Btk. szerint ha valaki jogos védelemben követ el büntetőcselekményt nem büntethető; ha tehát egyrészt felruházunk egy jogokkal, akkor az államot sem lehet kevesebb joggal felruházni, mint a magán egyéni akkor, ha egy intézkedésről van szó, melyet büntető jogának intézkedésé végett kell alkalmazni. (Vöglh. 7.)^R

Ezen könyves-intézkedés alkalmazásánál sem mehet a végtelenig, itt is kell bizonyos határnak lenni, a letartóztatásról viszont kiint-

ve, csak a feltétel „szükség” adhatja meg a kömszer
 letalapját. Az eljárás érdekeiben tehát fel kell áll-
 dorni a jogokat, mely kell a törvénynek, eugalmi;
 hogy korlátozhatóak legyenek, de ezen korlátozá-
 sok csak szigorú formák és feltételek mellett
 lehetségesek.

Amilyen fontossággal bír a terhelt
 személye az eljárás sikere érdekében, éppen ugyan fon-
 tosok a bizonyítékok is, melyek az említett köm-
 szeresek által szerezhetőek be. Glóskutatást, lefo-
 gólatást vagy levéltárat megsejtteni csak valószínű
 bizonyíték megszerzése érdekében lehet. Glóskuta-
 tást ugyan valószínű személy elfogatóra alap-
 jain is lehet elrendelni, sőt a tölti kömszerintés
 kedésk is, követve szolgálhatják az egyéni elfo-
 góist.

A lefogólovás által a magán tulajdon-
 ban levő tárgyak foylaltatnak be, az állaguk-
 ban és minőségükben való megmaradást, -

hogy a főtárgyaláson bizonyíthatóan használható legyen - okozja a törvény hirtorítani. Fehért a tulajdon képeni tulajdonon és hirtok korlátozásával tovább megy ezen kényes intézkedés, mert hi veszi az egyen tulajdoniából, hirtokból a lefoglalt dolgot, mert csak így véli a törvény az anyagi igazságot érvényre juttatni. Van két eset, mihor a lefoglalás által a dolog nem vetetik ki az egyen tulajdonából, hirtokból, ez a kényszeri zárlat és a hirtorítási végrehajtás. Mindkettőnek célja, hogy a sértete maradványi igazságot a kényszeri zárlat előtt érvényre juttassa. A zárlat igazságra, a hirtorítási végrehajtás pedig a terhelt minden nemű vagyonára kiterjed kényszeri hirtorítással. A kényszeri zárlat feltételeiről és fogantatásáról a 442§, a hirtorítási végrehajtásról pedig a 443§ rendelkezik.

Az egyeni és igazságszolgáltatási érdek kiegyenlítése meghöreteli; hogy a lefoglalásról

tárgyak külömbözősége és jelentősége szerint külömböző intézkedést, esetleg kényességi alkalmatlanságon a hatóság. Ha a hirtorítandó tárgy a terhelt törtékában marad az megsemmisítésére, elrejtésére fog törkedni azért szükség a hirtorítókot feljogosítani, hogy a tulajdon vagy a törték tárgyát képerő olgát hirtoríthassák és szükség esetén az egyén ellen is alkalmatlanságonak kényessent.

Ar. 1. §-unk, éppen úgy, mint a többi hirtorító törvények, megengedi az egyén ezen jogainak korlátozásait a törvény határain belül, de szigorú feltételekhez köti és ha esaknyon feltétel nélkül szükség, engedély meg, ha az eljárás más képen célt nem ér; külön határozatra meg a fogamatorítás módját, az elrejtésére és fogamatorításra jogosult hatóságokat. Szrel nem akasza a törvény ezen eljárásit szabályai termi; - a szükség a korlát csak akkor jogosultak ezen intézkedést, a ha-

eset sajátosságaitól és a megismerésről tárgyunk, az eljárás szempontjaitól való jelentőségetől fog függeni.

Az utóbbi dologt kell lefoglalni; ez az a tulajdon, illetőleg a listák korlátotatlak, vagy levél, távirat titok sentetik meg. A hűségelményével nyomon követni az érdeke s a leghatékonyabb módon is arra sarkalja, hogy a bizonyított eseményeket elgejtse, megismerintse, hisz szabadságukról, esetleg életéről van szó; de az eljárás bizonyítottakat hívám szerk bevezése sokszor csak az egyéni szabadság korlátozásával járhat.

A törvény általános szabályul jelenti ki; hogy lefoglalások oly tárgyak, melyek a hűség törvények szerint elhasználtak vagy a hűség eljáráshoz bizonyítottára felhasználhatók. De a lefoglalás, ha az illető tárgy valahányszor listákban vagy listalátolásokban van, írott határozatban mondanak ki (1895)

Tehát csak olyan dolgokat lehet elhárítani, melyek valamilyen hiúsággal, ereklennel, daltal jöttek létre, vagy annak elhárítására szolgáltak, mint a hiúság jogyer's itélettel jelent hiúságnak, vagyis az elhárítás lényegesen hiúságnak a lefoglalástól. A törvényben nincs felsorolva, hogy milyen tárgyakat lehet lefoglalni, csak az van mondva, hogy ha a bizonyításra „felhasználható” lefoglalásról. Hogy mi lehet felhasználni azt a tárgy lényege és a hiúság jogyer's eldönteni. A hiúságnak minőség iránt kell elrevelni a lefoglalást, melyet tüzetesen ismételni kötelesek, miáltal az önkénynek van elejévé, mert ezáltal megvan akadályozva, hogy az eljárás hatóságok az egyen szabadságot illetéktelenül korlátozzák. A lefoglalás a tulajdonjogot meg nem sérti meg, csak a hitokat, mert az eljárás után, ha csak a hiúság elhárításának nem jelent hiúság, az tárgy a tulajdonosságának visszatérül.

Nyomatványok utján elkövetett büncselekmények esetén a főtargyalás előtt a vizsgálót kötelező az elrendelő vizsgálóbíró köteles a vizsgálat elrendeléséről az illetékes sajtóbiróság tudtánicsát haladéktalanul értesíteni.

Ennek eljárás alatti keményintézkedések közül a lefoglalás, az előzetes letartóztatás és a vizsgálólati fogásra vonatkozólag lesz a törvény több eltérést.

A Bp. is megengedi a sajtótermék előzetes lefoglalását, de szigorú formák mellett is lehetőleg rúk tésre rúckszik azt sorotani. A Bp. általános rendelkezései szerint a lefoglalásnak csak a bünről eljárási megindítása után van helye, továbbá, míg a közönséges eljárásnál a vizsgálóbíró minden indítvány bevétele nélkül köteles lefoglalni a büncselekményről számot, vagy az eljárásra fontosíggal bíró tárgyakat, addig itt más szabályok érvénye-

sülnék.

Valamely nyomtatványt kiírtatt vagy vétségét megállapító tartama miatt, a feljelentés megtétele után, vagy ezzel egyidejűleg csak a valódi indítványára foglalkozhatók le. (5675. §. 1. b.) A lefoglalás kiterjedhet még a forralombba hozott, valamint a postának vagy szállító intézetnek átadott, végre a szerkesztőnél, kiadóknál, a nyomdánál, vagy más egyénnél készletben lévő példányaira. Kiterjedhet továbbá a nyomtatvány előállítására szolgáló mintára, metszetre, és más sokszorosító készülékre. A minta lefoglalását a híresletett szöveg betűinek a szétszedése is pótolhatja. (3. §. 4. b.)

A Bp. ezen szabályait kiegészíti az sajtószabadságnak újabb biztosítékaként állított fel az új sajtó törvény (1944. 14. t. c.). Ezen törvény szerint az előzetes lefoglalást ha lehetséges a sajtó termékeknek a hüncselekményt tartalmazó részére

kell korlátozni. (49. §. 3. l.) Míg a Bp. szabályai szerint az eszék sajtó terméket le kellett foglalni, a sajtó törvény szerint ha lehetne, és csak a lényeselekményt tartalmazó részt kell lefoglalni.

Mehogy a lefoglalt nyomtatványok zárt alatti tartása a vádló önkényének legyen kint gátlator, az 568. §. (3. l.) elrendeli, hogy a lefoglalás jogossága és szükségessége mielőbb tisztázni kézik, a vádló a lefoglalástól számított 8. nap alatt köteles a lefoglalt nyomtatványra vonatkozó vizsgálat elrendelésre írvint indítványt tenni, amennyiben azt még meg nem tette volna. Ellenkező esetben a lefoglalás hatályát veszti és a lefoglalt nyomtatvány és sokszor sajtó készületek kioldandók. Ha a vádló elejt a vádat a vizsgálat híró a lefoglalást megszünteti.

A sajtó törvény szerint a lefoglalás miatt hárnielt felgyarapodás esetében az iratokat 24. óráin belül a vádtanács elé kell tnyesíteni.

s a vándtanács újabb 24 óra alatt a felfolyamot elintézni köteles.

A vándtanács neudiszkrét ránt a lesben tanieszközök, melyek jelen lehetnek és akár személynesen, akár képviselőjük által felszólalhatnak a bír. ügyész, a kiadó, a nyomdátulajdonos (ha a magyar állami területen laknak) s amennyiben ismeretes a szerző, a előszaki lapoknál exemplum a szerkesztő. Ezen személyeket a befoglalásról ha a adóktalanul estenteni kell (48, § 2. 6. b.).

A gyűjtemények garanciát nyújt a törvény sajtó ügyekben; a vándtanács ülési ügy felügyelősége is lehetnek, ezzel a befoglalás körüli önkénynek veti a törvény gátat.

Parti eljárásban az előzetes letartóztatás és vizsgálati fogócsig is korlátozva van, amennyiben sajtó útján elkövetett vétség esetén előzetes letartóztatás és vizsgálati fogócsig csak külföldiek ellen; valamint a tekintet-

nelkül az állampolgárságra: sőt és és ösrejeit
 stás miatt rendelhető el; 3) ha a vádlott a főtár-
 gyalison hírvételezés dacára elfogadható, ah-
 nélkül nem jelent meg. St. 50, §)

A Bp. rendelkezéseivel szemben a St.
 rendelkezései haladást jelent, mert a Bp. szerint
 ezen előzetes kémpaszintéskedések u rendelés sa-
 lólyok szerint történt, vagyis kivétel nem volt.
 A St. ezzel szemben a tettenkapás és hübrismet-
 téssel fenyegetés miatt u terheltet saját ut-
 jára elkövetett, "vétség" gyanúja esetén lenem
 tartóztatható. Büntető cseleise fennmaradt
 továbbra is a Bp. rendelés salólyai.

A lefoglalásokról vagy elhözvételről tá-
 gyakat u lefoglalásra jogosított hatóságoknak
 illetőleg közegek felszólítására mindenki
 köteles hivatali. Flu u hivatalos, vagy hivatali u
 hivatali meztartadja, hőkutatás tartandó

nálv és ha így sem szerethető meg a keserű törvény
 elvárása is átültethető pénzügyi terhe
 alatt ismét, röviden záros határidőn belüli ki-
 adásokról hívja fel a hatóság és ha ekkor sem haj-
 landó kiadni a kért tárgyat a pénzügyi terhe al-
 kaluozanál és a további munkavégzés esetén
 pedig letartóztatható (Bp. 170 §. 2. l.)

Egy fokozatosan súlyoskodó kényszerű
 tevékenységről beszélhetünk a törvény ezen rendelkezé-
 séről melynek bennem tartását a terhelt felgyau-
 dása után a bíróság figyelembe veheti s kell is,
 hogy figyelembe vegye, mert pl. letartóztatás
 csak a legvégső esetben jogosult a hatóság, de nem
 köteles, mert a törvény azt mondja, hogy „letar-
 tóztatható”, ennek alkalmasságait a lefoglalás-
 oló tárgy jelentősége és a bíróság megítélése
 fogja eldönteni, melyet a jegyzőkönyvbe türe-
 sen indokolni tartozik.

A letartóztatás munkavégzését a tör-

vény taxatívra határozza meg, külön hírvételek és vétségek vagy büntettek esetére. Ugyanis, ha az eljövös kihívás miatt volt indítva a letartóztatás legfeljebb hat hétig, büntett vagy vétség esetében legfeljebb hat hónapig tartó és azonnal megszűnő tendő, mikélyt a birtokos vagy hírlaló a kívánt tárgyat kiadja, vagy a lefoglalást lehetővé teszi, vagy annak lefoglalásá máris uton sikerül.

A terhelt és tanuságitétel alól mentes egyének ellen a fent említett kémszerintéskedés nem alkalmazható. Ez a rendelkezés folyamán az 1345-ben lefektetett elveknek, hogy a terhelt maga c.é. vallani nem köteles, tehát akkor bizonyítékokat sem szolgáltatni, valamint az 1358-ban (birtokok) a családi kötelek körébe tartozók és az ügyvédek, közjegyzők, orvosok stb., hivatalos ügykörökben közhöz valóminék titoktartás kötelessége alatt jutottak birtokhápra tanuságitétel alól mentve annak s. a bizonyíték ki-

dásáron irányuló kényves sem alkalmozható ve-
lük szemben.

Katonai egyénekkel szemben kényvet
csak a felelővelője gyakorolhatja, a hatóság a
tárgy kimutatásán költetheti fel csupán, az a ka-
tonai egyéneknek a polgári büntető-eljárásról
való kivételről folyik.

Leveleket, táviratokat és egyéb kül-
deleményeket a törvény két csoportba foglalja, a mi-
lefoglalhatók és a nem foglalhatók csoportjába.
Lefoglalhatók a 141§. szerint, ha a terhelt valamely
büntetett és nem csupán pénzhiúttetéssel bünteten-
dő vétség miatt vizsgálattal alatt áll, vagy le van
tartóztatva, vagy ellene ilyen büntetőeljárás mi-
att az előzetes, elfogató vagy fő tárgyalás van
elrendelve és olyan körülmények fozognak fenn,
melyekből alaposan következtethető, hogy a
hozza intézett vagy tőle származó levelek, távi-
ratok, vagy egyéb küldemények ellene, vagy

terhelt-társa ellen bizonyítékul szolgálhatnak azok lefoglalhatók és a posta-törvényi hivatalok, valamint egyéb szállító és fuvarozó intézetek kötelesek azoknak kiadni.

A fenti feltételek felforgatása esetében lefoglalhatók azok a más személyhez címzett levelek, táviratok és egyéb hiolomények, melyekre névre nyomatékos adatok mutatnak arra, hogy azok a terhelthez vannak intézve, vagy tőle származnak s azok a valódi rendeltetésük leleplezése, illetőleg a lefoglalás megállítására végzett valamely hamissan címzésre.

Ugy a lefoglalás elrendelhető legyen, kell, hogy a terhelt ellen bűntett vagy vétség miatt büntetőeljárás legyen indítva, hogy vizsgálata álljon, vagy legyen tartóztatva, elővézetés, elfogatás vagy főtörvényszék elleni elrendelése. Ezek a rendelkezések védik a terheltet, hogy jelentéktelen bűncselekmények esetében ezen

központosításkor által nem rakhatható esak
 az, ki ellen vizsgálót, letartóztatás stb. van el-
 rendelve és ezen esetekben is kell, hogy olyan kö-
 rülmények fozogjanak fenn, melyekből alapo-
 san következtethető, hogy a terhelt-hoz intézett,
 vagy tőle származó levelek, táviratok s egyéb kü-
 lönben ellen vagy terhelt társa ellen bizonyíté-
 tétel szolgálhatnak. Hogy mikor szolgálhatnak
 bizonyítékel azt a hatóság bizonyos körülmények-
 ből állapíthatja meg, melyekből alaposan lehet
 arra következtetni, hogy a terhelt vagy társa el-
 len bizonyítékel szolgálhatnak; tehát gondot
 ni, velekedni nem elég s hogy mi indította, vagyis
 mihez látta azt a körülményt felfozyni, mely
 a levelek befolyalására indította a hatóságot, azt
 az írásbeli elrendelésben indokolni tartozik, eb-
 ből tanítható ki nyílván, az, hogy alapos volt-e az ok
 a letartóztatásra, más különben a letartóztatás
 el nem rendelhető s ha a vizsgáló'kiró mégis

elrendelte. hivatali hatáskörrel való visszaélést követel.

Ezen rendelkezések által a törvény megjelölő garanciát állít fel a terhelt érdekeinek védelmére, mert csak a terheltnek intézett és a terheltől származó levelek foglalkoztatók keze selyben a tekinthetben felülmúlva a német, sőt az osztrák perrendtartás rendelkezéseit is, de a törvénynek az egyéni szabadságot védő szabványok rendelkezéseit magghum visszaveti azon intézkedés, hogy megengedi más, hármadik személyek között váltott levelek stb. lefoglalását, igaz elég szigorú feltételek mellett, de a visszaélések itt már mégsem igazolhatók meg teljesen. Hármadik személyek között váltott levelek, csak akkor foglalkoztatók keze, ha az eljárás tárgyát képező bűncselekményre vonatkoznak.

A lefoglalás fenti feltételeinek egy további kiegészítése, hogy a lefoglalandó levelek,

táviratok stb. a postán, táviróhivatalból, vagy fu-
 varozó intézetnél legyen, mert ha a csemettnek már
 kérbentétett ex felletelek mellett nem foglalkozó-
 ké, hanem a 1695. rendelkezési alapján, mely azt
 teszi teret egyed a lefoglalásnak; ezen rendelkezé-
 s szerint már a nyomozás folyásán a rendőri ható-
 ság által is elrendelhető és fogva tartatható ha hi-
 zonytásra felhasználható, míg postán, a többlet
 hivataloknál csak úrügyek, vagy a törvényben fel-
 sorolt többletintézkedések valamelyike nem elren-
 delve és csak a hivóság által rendelhető el s kell
 hogy olyan külső körülmények foznyjanak fenn,
 melyekből következtetni lehet, hogy bizonyítottan
 fog szolgálni a terhelt vagy terhelttársa ellen, míg
 a 1695. alapján a hatóság már nyomú alapján is
 elrendelheti a lefoglalást, ha az bizonyítottan
 használható.

A második csoportba a leveles foglalko-
 tók belet, táviratok stb. tartoznak, melyekről

a 1725. rendelkezések. A terhelt és hozzátartozói vagy
 ez utóbbiak közt váltott levelek s egyéb hűbelleme-
 nyek csak az esetben foglalkoztatók le becsapásra né-
 nélkül, ha ezeket a személyeket részesség, orvordu-
 ság vagy a hűnpártolás nyomtatékos gyanúja terheli.

A terhelt és védője közt váltott levelek
 és egyéb írásbeli hűbellemények becsapásra nélkül
 csak akkor, ha a védő ellen részesség, orvordaság,
 vagy hűnpártolás miatt irrszólat van elrendelve.

A 1705. rendelkezéseivel összefüggően
 a hozzátartozók és a védő levelei stb. hűbelleme-
 nyekről védelembe részesül, velük szemben a le-
 velek stb. befoglalóit csak akkor lehet elren-
 delni, ha olyan nyomtatékos gyanú forog felül a ré-
 szesség, orvordaság, hűnpártolás büntetelményeire,
 hogy ellenük a hűnóadi eljárást is meg lehet indí-
 tani ezzel kapcsolatban lehet az említett befog-
 lalókat elrendelni. A védő leveleit becsapásra nél-
 küül még ezen esetekben sem, hanem kell, hogy a

kell a cselekményt körülövezni, akkor, ha az egy érdektelen személy ellen fogva tartandó, mint ha azt a terhelt ellen kell teljesíteni, körethexés isz. a nyomorok, mely egy a törvényben meghatározott tényleg világit meg, sokkal intenzívebbnek is kell egy igen erősen lenni, mint esetleg-érdektelen személyek fogva a kempzsernek áldoztatni. Előben ha a terhelt ellen fogva tartandó a körkutatás, mintán ilyen az ellene teljesítendő cselekményre a nyomor intenzivitását akasztjuk fokozni nem szükséges a nyomorokos nyomor¹¹⁾

Flamodik személyeknek háza, lakása, vagy egyéb helyiségei átkutathatók 1) ha a kincselekményt ott követik el; 2) ha a terhelt üldözés közben oda menekült, vagy ott fogták el; 3) ha igen nyomorokos tények valószínűsítik, hogy ott a tettes, vagy rész, vagy a bizonyítékul szolgáló tárgy megtalálható; 4) ha a ház, lakás, illetőleg egyéb helyiség tulajdonja rendőri felügyelet alatt áll. (1878.)

¹¹⁾ Balogh-Flies-Vorgem: 3. m. I. 702. l.

Szigorubb feltételekhez van kötve más
 személynek hűzrainak átkutatása, itt már, de ala-
 pros védelem nem elegendő, hanem nyomvonalakos te-
 nyekkel kell igazolni elrendelhetőséget, melyek
 a terhelt kérekevitésére, vagy a bizonyítékok meg-
 szerzésére vezet. A német perrendtartás „expres-
 sis verbi” kimondja, kimondja, hogy csak bizonyos
 előre meghatározott személy, nyom, vagy tárgy fel-
 fedezése céljából, lehet vizsgálomint a terheltnek
 hűzkatatóst tartani sebben a tekintetben a
 német törvényhozás intézkedései sokkal melegebb
 menő védelem nyújt az egyéni szabadságnak e-
 téren, a mi törvényhozásunk így szigorú intézke-
 dést az egyéni szabadság védelmére az igazság-
 szerpáltatás érdekeivel nem találta összeegye-
 tethetőnek (Min. Ind.)¹¹

A hűzkatatásnak harmadik faja
 a nyilvános helyiségek átkutatása. Míg a 172 é 173 §
 ok esetében hűzkatatóst csak büntett vagy nem

¹¹ Balogh-Flies-Vorlesu. Comm. T. 703. l.

esetben sugedi meg: 1) ha valakit büntett vagy fog-
 hóir büntetéssel büntelendő" vétség nyomtatékos gya-
 mujá terhel; 2) ha valakit szabálys büntettestép is-
 mes a hatóság; 3) ha nagy valószínűség szól amellett,
 hogy valaki bizonyítékul szolgáló tárgyat rejt ma-
 gánál.

A terheltnek korrekustozóit ez alapján
 megmozdítani csak akkor lehet, ha őket sértés,
 orgvadásig, hámpártolás nyomtatékos gyanújá ter-
 heli, a védlő ellen pedig, ha más nem is jár el a
 terhelt képviseletében, ha sértés, orgvadásig, hámp-
 pártolás miatt vizsgálat van ellene elrendelve.

(P. S.)

A személy motorását, pumi az egyéni ma-
 bországnak legmegszégyenítőbb megsértése,
 csak a törvényben meghatározott esetekben rendelt-
 hető el, tehát nem lehet pír büntetéssel büntet-
 endő vétség, ki házig, valamint villanyszerelő's bünt-
 tetéssel sújtott események esetében, mert a

törvény szerinti csak „hiúttott vagy foghó's hiúttossal hiúttott" vételég nyomatékos gyarmujir terhel" valahot rendelhető el ellene. A talatió felrórolásáttal és irral, hogy csak iró'sheli határozzattal lehet elrendelni, a visszavétést ahargia a törvény hízáoni illető'eg meggátolhu.

A személy motorist is a terhelt és harrmasolih személyek ellen csak akhól a edthól lehet elrendelni, hu valakueh lefoglatandó, vagy lefoglalható tárgyról van szó, mert tulajdonképen a személy motorist's segédlethöze is lefoglatásnak. Pehőt olyan tárgy megszerzés: vétett mely hízonnyitól kul nem foglalható le, vagy csak hízonny's feltételek mellett személy motorist elrendelni nem lehet, vagy hu el is lehet, csak a törvényben meg határozzott feltételek mellett. (1875) - 1695. 3. l. cikkéja az olyan hírszolgálati iratok lefoglatását, melyek hírszolgálati titkot képernek, vagy amelyek nélküül a hírszolgálat el nem láthható, amennyiben

a hivatali eljárásban bizonyító'sra felhasználhatók, jegyzőkönyvek veendő'k és az illető polgári vagy katonai hatóság őrizetébe hagyandó'. # 1735 pedig a terhelt, hozzátartozói és a védő' közt váltott levelek lefoglaló'sait tiltja el.

B, A lefoglaló's, hőkutatás, szenvedelmestő's négyen bele nyúl az egyén szabadság körébe, éppen ezért úgy mint a letartóztatás esetén meg kell határozni, hogy kik jogosultak ezen kémszerintéskedések elrendelésére és fogamatosítására, mivel törvényünk a hiro'it teszi meg az egyén szabadság legfőbb őré', kell, hogy ezen kémszerintéskedések is csak az hiro'ság rendelkezése el. A törvény emellett a hivatalomnak eleget tesz csak kivételes esetekben, ha a kémszerintéskedéssel jár ruhózása a lefoglalás, hőkutatás, szenvedelmestő's teljesítésének elrendelését és fogamatosításait a járdalíró'ságra és a rendőri hatóságokra.

A lefoglalás a 1695. z. b. esetében, a hők

kutatás és személynemzetelés pedig, mindegy, iró'sha foglalt határozattal rendelhető el. Az elrendelésre vonatkozint a vizsgáló'hirov', ha azonban a kezeslelem vezérléssel jár, a járól'shirov' és a 171- és 172, §§. esetének kivételével, a nyomozást teljesítő' rendő'n hatóság is jogosult.

A járól'shirov' és a vizsgáló'hirov' intézkedései ellen a védőtanácsnál, a rendő'n hatóság intézkedései ellen pedig az ügyben illetékes elő'foku bíróságnál tehető' elő'terjesztés (177, §.)

A 171, §. ban megjelölt tárgyaknak lefoglalásait vizsgáló'hirov', vagy járól'shirov', a posta hivatalnál, vagy szállító' intézethez címzett sajtófoglalásokr' küldemény tisztes megjelölését tartalmazó' írott határozattal, személyes megjelenés esetében pedig, jegyző'könyv felvétele mellett is rendelhető' el. Távirat utjain is elrendelhető' a lefoglalás, mikor az alkalmazási határozat nyomán megkibélelési'.

A lefoglalást háborúthatalom szükség esetében a kir. ügyész is elrendelheti, mely esetben az említett intézetek háromnapig visszatartani kötelesek a lefoglalt küldeményt. Ha három nap alatt a vizsgálóbíró a lefoglalt tárgy iránt nem értekezik, a lefoglalás hatályát vesíti s a lefoglalt tárgy a címzettnek kiadandó, illetőleg rendelkezési helyekre küldendő. (1788)

Ha pedig olyan tárgy megtekintéséről van szó, amely, valamilyen közhatalóságnak, vagy hatósági körenek őrizete alatt van, az illető hatóságot kell megkeresni a hivatalgyártás végett. Ha pedig a hatóság, vagy közege a megkeresés teljesítését megtagadja, az igazságügyi miniszterhez jelentés tenné. (1785)

A törvény a lefoglalás elrendelésére jogosítottnak egyáltalán a vizsgálóbíró't tekinti és csak ha a kéredelem vesztélygel jár jogosult a járviskivétel és a rendőri hatóság is elrendelni a

lefoglalást, de kiemeli a törvény, hogy a rendőrség a 141 és 142 §§ feltételeinek felforgása esetén nem jogosult a lefoglalás elrendelésére. A törvény a rendőri hatóságok jogosultságait csak általánosságban említi. A rendőri hatóságoknak a lefoglalás, hűköltetés és személy motoros közúti járművekkel kapcsolatában a „Rendőri Utasítás” szabályozza.

Az elrendelésre jogosult hatóságok mindig írásbeli határozattal rendelhetik el a lefoglalást, a többi kömpresintézkedéseket, melyet mindig indokolni tartoznak (Bp. 78 §), mert a garanciák az egyéni szabadság részére éppen az indokoltságon van, nem pedig a pusztán írásbeli határozaton; maga a határozattal való elrendelésre is garanciát képez mert az a visszaélést, a kömpresintézkedések könnyelmű elrendelését fogja megakadályozni, de a lényeg az indoklás, a vádtanús, vagy a vizsgáló hivő csak így bírhatják meg azt, hogy a törvényes alapja meg

volt-e a lefoglalás, hárkutatás, vagy személynos-
toxiának.

Az írásbeli határozat által való el-
rendelés alól kivétel a korszakok stb., mert ezek
hírvői határozat nélkül is hárkutatás nélkül.

Az elrendelő hatóságoknak határozatuk-
ban tüzetesen meg kell jelölni a lefoglalandó társ-
ságot, ezzel lehetőleg kerülni ügyessé a törvény,
ne hogy érdektelen személynök jogai legyenek meg-
sejtve. Az iróskönyv szerint ha általánosságban
nem is szalvad a lefoglalást kivonatként, sőt az
individuális megjelölést sem lehet kivonni, mert
erre csak akkor lehet képes a lefoglalást elrende-
lő hatóság, ha más a lefoglalandó küldeményt
látta. Más pedig ez csak a lefoglalással vitál
áll módjában, következés képen meg kell elő-
gyni oly konkrét ismertető jellel, melyek
alkalmasak arra, hogy a lefoglalandó küldemények
másoktól megkülönböztethetőek legyenek" 1)

1) Balogh - Illés - Vörghes: Lenni: T. 712 l.

Türegó's szűkség esetében a his. ügyész is
 elrendelheti a lefoglalást, de ez nem nevezhető szö-
 vos értelemben vett lefoglalásnak, mert itt is a vis-
 zsgálóbíró fogja a lefoglalást elrendelni, az ügyész
 ségnek a hozzá intézett értesítő alapján, ő fogja
 megírni, hogy a lefoglalás törvényes okai fenn-
 rognak-e vagy sem. Ez ügyben három nap alatt
 tartózik intézkedés, különben a lefoglalás hatá-
 lyát veszti. Flu a vizsgálóbíró a lefoglalást nem
 rendelte el és a sértett félre, vagy más valakire
 a háromnapos visszatajtásból jöszeteken száma-
 zott, a sértett fél az ügyével szemben fegyelmű
 vagy hiúsított uton kereshet orvoslást, hivatali ha-
 talommal való visszaélés címén, mert a törvény
 az ügyész intézkedéseivel szemben előtejerítést nem
 ad, hanem csak a vizsgálóbíró, járdabíró és a
 rendőri hatóság intézkedése ellen.

Külön szabályozza a törvény az ében-
 stelésre jogosított hatóságok mellett a fogva-

tosításra jogosított hatóságokat. Általában ugyan
azon hatóságok vannak jogosítva a fogantatásra,
mint amelyek azok elrendelésére. Ez mindele-
setre az egyén szabadságát védelmet szolgálja, mert
minél inkább egy kézben összpontosul a vezetés szá-
lai, annál inkább könnyebb meglátni a feladat
kötelességét s jobban lehet bizni ezáltal a hatóság-
okban, hogy azok az egyén szabadságát a lehető-
ken tud nem fogják korlátozni.

§ 180§. szerint: A vizsgáló-hír vagy a já-
rásbíróóság az általa elrendelt lefoglalást, hóku-
tatást vagy személynystorást rendszerint maguk
fogantatják, de szükség esetén a rendőri hu-
tósággal és közegekkel is fogantatást határoztak.

Hókuhatatást az elrendelésre jogosított
hatalóság határozata nélkül a rendőri közeg csak tel-
tenkapás és a 175§ esetében, továbbá akkor teljesít-
het, ha a megszkött fogly kezzekeztése végett szük-
séges, ha segély hívásra jelent meg, ha a hószal

vagy helyiséggel rendelkező kovács; ha az utóbbi esetben felügyelet alatt áll, vagy a hatóság előtt mint orvos hímsos hiuntettes ismeretes, vagy elővezetése, illetőleg letartóztatása el van rendelve.

A járáshivatal, lefoglalást, lövészkutatást, személymotoristát tevékenységét 95 §. 2. n. értelmében, midőn a nőla tett feljelentés vagy magánindítvány alapján a hiv. ügyéség indítványának bevétele nélkül azért tevékeníti a hókutatót, a többi intézkedést, mert a halasztóhó'l vesély származna az eljárásra; 2) a 98 §. értelmében, ha ezen cselekmények tevékenítésére végett az ügyéség, vagy a rendőri hatóság a nyomozás folyamán megkeresi; 3) midőn a vádtanús meghívása alapján, mint vizsgálóhó' jövele; 4) ha a vizsgálóhó' keresi meg a hókutatót végett (99 §.). A vizsgálóhó' székhelyén kívül levő járáshivatalt vizsgáló cselekmények tevékenítése céljából megkereshet.

A rendőri körök pedig hókutatóra a

u fejt más született nyelvi esetben vannak előzetes utasítás nélküli feljegyzésre. Mindegyik más esetben a rendőri közeget, csak a rendőri hatóságok utasításra alapján, mikor a járáshatóságtól vagy a városi hatóságtól kapják az utasítást.

Fontos az egyéni szabadság védelme tekintetében a folyamatosítás idejének a megállapítása, mert nem mindegy az, hogy nappal-e vagy éjjel tartózkodnak meg a bűnös polgárok ottthonát. Különösen az éjjeli hatatásról egyáltalán meg nem engedhető és mindezek dacára az összes európai államok kisebb-nagyobb mértékben megerősítik az éjjeli hatatást. Franciaországban a „Code d'instruction criminelle” nem intézkedett erről a gyakorlatban e miótt sok controversia keletkezett s a gyakorlat tiltakozik a hatatásról éjjeli megerősítéstől, bizonyos eseteket kivéve. Belgiumban hasonló a helyzet.

Törvényünk a többi európai törvényekkel egyenlően megerősíti az éjjeli hatatást.

A 1883. szerint a hóskutatás fogamatosításának rendszertani ideje reggeli hat órától esti kilenc óráig terjedő idő, de a meghorodott hóskutatás folytatás és időn túl is terjedhet és azokban az esetekben amikben a rendőrség híri hatásvonát nélkül is tartott hóskutatást, (1883) azt az éjjeli órában is meglehet herakle-
ni és fogamatosítani.

A járőrhivatal által elrendelt hóskutatást a rendőrség is fogamatosíthatja, mert az egyén szabadságának a főparancsója nem a fogamatosításban, hanem az elrendelésben van: „az egyén szabadságjogok ellen irányuló cselekményeknél a törvény a cselekmény elrendeléséhez kötötte a parancsali feltételeket, követhetőségekben a járőrhivatal esetét a feltételeket megállapította a perjogi cselekményt elrendelt, a szabadságjogokat véelő parancsali hivatalnak elég van tőle, hadd a hóskutatást a rendőrség teljesítse is, mert annak feltételeit nem a rendőrség, hanem a figyelmen kívül

állapította meg¹⁾

Fontos az egyéni szabadság védelmének szempontjából a törvénynek azon rendelkezései is, melyek a fogvatartás alkidőzairu vonatkoznak. Külön rendelkezés is a közönséges dolgok és külön az iratok lefoglalásának, alkidőzairól.

A lefoglalás, hóskutatás rendelkezését annak, ki ellen, e cselekmények valamelyike elrendelve van, vagy meghízottjainak jelenlétében fogvatartandó¹⁾ (181, §). Ez az illető nincs jelen és meghízottja nincs az ügyfél nyilatkozatából folyó jogoknak gyakorlásra vetett részére képviselő rendelkezés²⁾, orvosiaknál ugy a lefoglalás, mint a hóskutatás, valamint a személynatorás is mindig legalább két tanu jelenlétében fogvatartandó¹⁾ (181, §).

A lefoglalást, hóskutatást, személynatorást elrendelő határozat annak aki ellen elrendelve, vagy meghízottjainak fogvatartásakor kihirdetendő³⁾ s a lefoglalt tárgyak joggal

1) Balogh-Hl. - Vorgha - Comm.: I. 730. l.

xéke neki hivatalra három nap alatt átadandó.

A lefoglalt tárgyakról jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyben a tárgyak lényegesen leírva felsorol-
landók, sőt kézhöz képest külön tartózkodni helye en-
dők, leírásandók és hivatalos pecséttel s lehetőleg a
lefoglaltat szerződésnek vagy képviselőjének pecsét-
jével is leírásandók. A jegyzőkönyvbe kell foglalni
is, hogy a lefoglalás köze a lefoglalt tárgyat
magával vette-e, vagy megőrzéséről másféleképp és
mi módon intézkedett.

A tartók felbontása csakis a terhelt,
vagy képviselőjének jelenlétében történhetik.

Az iratok lefoglalásánál még szigorúbb,
aláhírágokat állapít meg a törvény. Ugyanis: A lefog-
lalt iratok tartására való minit a jogszabályok
nem szerkesztnek tudomást. Ha az iratok tulaj-
donosa az átadásukat nem akarja megenged-
ni, a lefogló köze nem jogosult átadni, ha-
nem csak őrizete alá veheti s a váditanács határo-

zatot tartozik kikérni, mely egyedül jogosult ilyen esetben dönteni a felől, hogy a lefoglalt iratok átveszélendőek-e, vagy visszatartandók (1845.)

4 lefoglalt leveleket, táviratokat és egyéb küldeményeket csak a veszőlőbíró veheti át, vagy a hivódnak, vagy a kis. ügyészségnek arról meghírátt tagja.

Az átvetelről, az átvevő küldemény töre-tes megjelölésével jegyzőkönyv veendő" fel. Ha pedig az eljárás célja megengedi, az érdekeltek u. m. utasított, feladó, címzett stb. érdekeltek. (1855.)

Mivel a levéltitok sértetlensége az a legmesszebb menő garanciahat követhető, törvényünk ezt szem előtt tartva, annak felhívására csak a veszőlőbíró és az eljáró hivódyt jogosított fel; a felhívás mindig két társ jelenlétében fogantatandó és ha a feladó vagy címzett helyben van, a felhívásra lehetőleg megidézendő és kihallgatandó!

Emlékeztetve a törvény a bíróságnak, hogy a más lefoglalt leveleket, táviratokat stb. csak az esetben bontsák fel, ha szi községnek mutatkozik; ha pedig felbontás szükségének nem mutatkozik, rendeltetésük helyére kell küldeni; illetőleg továbbítottat elrendelni.

A felbontásról jegyzőkönyv veendő fel, melyben egy a lefoglalt polgári megtartott leveleket stb. iratokat, valamint arohát is felenni tartoznak, amelyek az érdekelteknek vissza adtak (1887).

Visszaadandók azok az iratok melyek a további eljárásnak nem szükségesek és pedig annak hínel arohát lefoglalták. A vissza adás tárgyában a vizsgálóbíró, esetleg a vádlott, vagy az itélő bíróság határoz. E határozat ellen felfolyauzóással lehetnek a felh a vizsgálóbíró végzése ellen közzett felfolyauzóásnak felfüggető hatálya van.

Az egyes szabályok elével nem fősze az, hogy ne legyen meghatározva a hókat.

tás, személymotorzás módja, mert halott a kutatás-
 sál előrendő cél szolgálja még az eljárás módjait, mely
 a törvény egyéb rendelkezéseiről is kitűnik, még sem
 azt, ha a hatóságoknak egy bizonyos utmutatót ál-
 lit a törvény. Törvényünk emek a hivataloknak
 elejét tesz akkor, midőn elrendeeli, hogy a hivatal-
 tás és személymotorzás a lehető legnagyobb hűvel-
 tel és rendszerint csak akkor fogantatandó, ha
 azt hiellen elrendelve van az erre irányuló felszö-
 lités illetőleg hiballítás teljeseu sikertelen marad

Nőknek meg személymotorzásra, valamint a
 motorzástól szükséges hét tanuak közreműkö-
 désére is csak nőh alkalmasakok

Az előzetes felszölités csak abban az
 esetben mellőzhető, ha a hivataltást, személy-
 motorzás valódiu süntettes ellen fogantatják,
 vagy ha a késedelem veszélyét jár, valamint
 ha a közönségnek nyitva álló helyiségek átka-
 tatójáról van szó.

Glyeiségek vagy kérszülékek, károk feltörése, erőszakos behatolás csak sikeréig esetében van megengedve, t. i. ha az orszékkal rendelkezés nincs jelen, vagy a felnyitást inkább megtárgyalja.

Ha az erőszakos felnyitás, feltörés a jogantatt távolléte miatt történt, a kutatók utóán az illető helyiségek után elvárandók és ha a feltöréssel kárt okoztak, az okozott kár a hünygyi általdóvnyból megtérítendő" (1898).

A lefoglalás, hó'kutatók, személymestrosok alhalandóval az eljárás' hütésnyek vagy közegci, valamint a hütésnyitovnyuk a szerzett tudományt csak az eljárás céljaira használhatják fel. Gyjés' tekintetben az rájuk nézve hivatali titok. (1918.)

Ha a hó'kutatók, lefoglalás, személymestrosok alhalandóval oly tárgy kerül kére, mely más hütéteendő cselekménnyel áll összefüggésben, azt külön jezzés' hönnybe kell venni és az ügyészséghez átadni. A hüt. ügyészség nyolc nap alatt hütétes megfelelő indítványt ten-

ni, mert különben a nyolc nap leteltével a lefog-
lalt tárgyak haláluk nélkül vissza adandók.

Itt a lefoglalás, hóskutatás, személy-
motoros alkalmával nyomus tárgyat (a hüvely-
gyel összeriggő), vagy egyént nem találtak, ezek
alaptalanul lettek elrendelve és fogantatva,
amuk hiellen elrendelve és fogantatva vol-
tak, hivósügyvira megfelelő bizonyítvány adun-
dó ki (1905).

VII.

A vádalká helyezési eljárás, mint az egyéni szabadság biztosítása.

A francia forradalom s az azt követő időben az előző kornak, az egyéni szabadságot lírával tipográfus rendszerével szemben, minél számosabb garanciát igyekeztek az egyéni szabadság védelmére felállítani.

Az már eddig ismertetett garanciák mellett a vádalká helyezési eljárás is ezt a célt van hivatva betölteni.

Megakadályozza szabadságot a terheltet attól, hogy alap nélkül, a vádló egyoldalú vádjára, a főtárgyalásra hírcoltassék. A főtárgyalás és a vizsgálat csak a közre van érést beékelve, mely helyes rendszer és kezelés következtében lehet az egyéni szabadság biztosítása, de lehet annak bizonyos tekintetben megkötője is. A büntető eljárás elve a gyorsaság, hogy a terheltet az ő bizonytalan helyzetéből minél előbb kiszabadítsa, az olyan közbeneső eljárás mely a

gyorsaság elvét nem szolgálja, az egyéni szabadság szempontjából egyenesen káros. Mindenesetre egy nagy bírósítékának kell tekinteni azt, hogy a főtörvényszék előtt még egy külön bírósági terület hívódja felül a vidék alaposságait, ha a terhelt maga is úgy kívánja, de ha mindenesetben kötelező az eljárás, akkor kívánja a terhelt, akkor nem, más nem szolgálja olyan határozással az egyéni szabadság védelmét.

A vidéki helyezés tekintetében a külvárosi eljárásiokhoz két rendszer ismeretes az a kötelező és a fakultatív vidéki helyezés. Igazán csak a fakultatív rendszerre lehet azt mondani, hogy mindenesetben az egyéni szabadság védelmét szolgálja. Akár az állami és dehet, akár az állott érdeket nézzük is a fakultatív rendszer is megfelelő mindenképpen a követeléseknek, mint a kötelező rendszer, sőt a vállalt szempontjából, sunnyivól is előnyösebb, hogy a vállalt itt nincs formális vállalttarozattal megterhelve.

A fakultatív rendszer követi a mi Pp. punkci-
 must az a rendszer is valkahaas annak megakadályo-
 zására, hogy az egyént, akaratla ellenére, pusztán a
 valódi közeg kívánságára a vállaltak parájára idézék.
 A fakultatív vállalkozások nem is az a gondolat,
 hogy a hívő vállalkozást intőzvénye, mint garan-
 cia lemondóbrándó lenne, hanem az, hogy akkor mel-
 lőzendő ha megszünt garancia lenne. „A mi hito-
 síték van a hitelesítő hívő vállalkozástban, az
 a hitelesíték sántetlenül fennáll itt is, ami pedig te-
 kes s az eljárás menetének akardólya a hitelesítő
 hívő vállalkozástban, az itt mellőzve van” Mindezt

Ma még a fakultatív rendszer minden min-
 denütt (elterjedve) érvényben, de mindenfelé belát-
 va a hitelesítő rendszer hátrányos állapotát a fakul-
 tatív rendszerrel szemben, kezd mind nagyobb
 ártást követni.

A hitelesítő vállalkozási rendszerét ér-
 venyenti Anglia és Franciaország, csak hogy mozdok

az eljárás alapelvei Angliában és másfél Franciaországban
soknyomra van ent követi Belgium és Olaszországban.

Angliában hiánztott minőt az állitható
iteltő esküdtsek elé; kit a nagy esküdtsek vádolási
helyezett. Azonban Angliában a nagy esküdtsek
lényegében nem vádlóiokig, hanem testületi közvöl-
ló (kukóis). Szóformán semmi külföldiség nem hívó-
nyit ouellet, hogy vádlóiokig lenne, mint a vád-
levél közvölőisain vonatkozó szigorú formalizmus.
Mint az a közvölőis, hogy a nyilvántartás közvölőis
val jár el, semmiesetre sem szél ouellet, hogy vád-
közvölőisént szerepeljen; továbbá nem emít henik
a vádlóval sem, így hogy sokszor akkor tudja meg
a terhelt, hogy ellene eljárás folyik, miher a nagy
esküdtsek elrendelte a letartóztatását. Eszében
a vádlóól és miniat bizomptékaissól van tudomást ⁴⁾

Ha a nagy esküdtsek helyt ad a vádlóval,
vádolási helyeri a terheltet az aronnal együtt levő
kis esküdtsek elé állitja, ha pedig alaptalan -

⁴⁾ Kukóis. A vádolási helyeri és közvölőis intézés 28-33. l.

nahk terelője a nádolat akkor felmenté és ha letar-
tózottva van szabadlábba helyezi a terheltet Ang-
liában mindazon köztörvények dacára, mely a nagy
eskübszék intézményekén rejlik, s azazskodnak az
eljárásokról, mest ebben a polgárok szabadságának
egyik garancziáját látják.

A skót jog csak felszíni és eseten ismeri
a nádjurgát, külfölden a nádor' uőszintét sa terhelt
nek erre adott kifogásait csak alaki szempontból
vizsgálja meg, tapasztalva azonban, hogy az elő-
adott tényállás, ha beolván bizonyított igazsá-
g a nádollott eltilését.

Prágai jogunkban, az angol nádjurgához
hasonló intézmény szintén ismeretes volt, amennyiben ne-
mes embert, bizonyos esetek kivételével, csak a megye kö-
nyvítésének határváráta folyton lehetett büntető perbe fog-
ni.

Franciaországban, az 1808-iki törvény me-
rint két külön bírósági tanács jött a nádali helyezés kö-
rében: 1. az elsőfoku törvényszékkel, az u. n. felügyelő
tanács mely a megyei bírósággal együtt három tagból

állott és 2) a flórtörvényseknek volt a vádtaandés, mely öt
 tárgyhól állott. Az 1856. júl. 17-iki törvény a felügyelő tanács
 elölle eljárást megmúntette, mi csak a vádtaandés ill. fem-
 ser hivatalja felül a vádló vádiratát, de tárgyalás nélkül,
 mindíg xirt ülésben, a terhelt meghallgatása nélkül
 hozza határozatát. A vádtaandés ezen határozatu szolgá-
 latja, a vádnak az alappít, minek követ kértében, az
 ügyész ennek cételueben köteles vádiratát elkeszíteti.
 Az ügyész a tárgyalásnál jelen lehet, mindenké mo's ki-
 van zárra s a hivatalig az iratok alappján hozza hatá-
 rozatát. Huszoné nyomonkon halasztanak a Belya is az
 az olaz perrendtartásak.

A francia rendszert követte lényegében a
 mi 48-iki javaslatunk is. A hivatalig szorvete aronban, a
 hozza vádromyoknak megfelelőly más volt, amennyiben
 a hir. töblahoz első fokulay tartozó ügyekben a júni 13.
 tagu perbeszói széke, a helyi hatóságok első fokú elinté-
 zéshez tartozó ügyekben, honora törvényöl álló perbe-
 szói széke volt. A 44-iki javaslat elleken az angol
 mintára szakbizársa a vádeljárásit. Ezen javaslat min-
 den törvényhoztóságban 13 tagu vádelkiírtés felbéli-
 tésit írja elő. Magu az eljárás aronban a francia rend-

szept követte.

Ugyanai jogunkban, az u. n. vádalközhelyezésről
elfáróist a Sziget környé honosított meg az osztrák 1882.
évi Bp. -iis mintájára. A kötelező vádalközhelyezés rend-
szerét akarta erőnyire juttatni a Csemegei féle törvényt
is (1882 és 1886) még pedig lényeges eltéréssel az eodolig is-
mert európai eljárásoktól. A tárgyalás ügyfélnyilvános-
sá és contradictorrius volt.

A fakultatív rendszerest honosítja meg Bp.
nak az osztrák 1873. évi Bp. mintájára, de nem teszi
azt mindenesetben fakultatívra, hanem csak ha a kis-
ügyök képviseletét a vádat. Utóbbit az 1914. 141. évi Sajtó törvény-
hoz, mely szerint sajtó ügyekben mindenesetben fakul-
tativ az eljárás. Ha nagyobb vádló képviseletet a vádat kös-
sleges kimereselekmények esetén, a vádalközhelyezés kötelező. Ezt az
eltérést az indokolja, hogy míg az ügyök ahi közhatal-
ság, éppen úgy mint a hivatal, törvényünk elvárja, hogy
csak olyan ügyeket fog a fő tárgyalásra venni, melyek
alaposságáról megvan győződve, az ellenőrzése, való-
mint a felelősej tudatára is erre sarkalja, mi is egy ma-
gánvaldóval nem lehet ezt az elfogulatlanoságot
várni, hi jövevényen van éppen megerősítve, továbbá

semmiféle ellenőrzés, felügyelet alatt nem áll- mindent-
 áron tubaszt kímélelményt fog ott is látni, hol az ügy-
 ley nives. Ez az oka hogy a törvény magánvadás esetében
 a kötelező vizslatolóképeket veszteli, mert az esetben az
 egyéni szabadságot a magánvadás részeséről lojtja jobban
 vesztébe.

Ha az ügyesség képviselet a vadat, a terhelt-
 nek. Ha azt a lannak évi magyot, jogában áll a vadat
 sőt minden pontjával szemben kifogással élni. A vadat
 sőt a vadat elegendőre úgy kell megakasztani lemi, hogy
 a terhelt minden kötelet híráról minden tárgykörtat-
 va legyen, hogy mivel vadolják, s hogy urantán meg-
 felelő módon tudjon gondoskodni védeleméről, s ezert
 kell, hogy minél hamarabb közzétesse a vadat
 a terhelt.

Behogy a főtörvények előkészítése hozam-
 nyjtassék a közbenesi eljárásokkal, a törvény megegye-
 sli a hiv. ügyességnek, hogy a vadatokat minél a
 nyomonas adatok eléggősek, a vadatnak előkészít
 beenyjtassék. Ha pedig megállat az a tartva kötelező
 hiv. ügyes és a magánvadás is tizenöt nap alatt a

a vizsgálót befejezésének közlésétől, ha az eljárás kiegészíté-
set nem indítványozta, a vádiratot benyújtani, vagy
a vád elvetését a vádbíróvágnál bejelenteni. (254, §)

A vádirat hellekeit az 255. §. határozza meg,
melynek tartalmában kell a terhelt nevét, annak meg-
jelölésével, hogy fogva van-e, a hímeselekményét mellyel
vádolták, a tényállást, a bizonyítékokat és az illetékes
bírósiság megnevezését, továbbán kötelesege a vádlónak
a vádiratban az előzetes letartóztatás vagy vizsgál-
lati fogság iránt is nyilatkoznia és azokat az okokat
előadni, melyek a további fenntartás, megszüntetés,
vagy netán elfogadás alapját képezi, mert ezáltal
tud a vizsgálóbíró, a vádtovábbra, a terhelt letartóztatá-
sa, fenntartása, vagy megszüntetése illetőleg elfogadá-
sa tárgyában határozni, csak így tud megfelelni a
a bíróság azoknak a kötelezettségeinek melyet a tör-
vény az egyéni szabadság védelme szempontjából ró
rahív.

[A terheltnek jogában áll meg vagy meg nem

A terheltnek jogában áll a vádirat kérvényezésével szembe fordított nyolc nap alatt a vádirat minden pontjára ellen kifogással élni. (257.§) Ezzel a kifogással élt a terhelt azt a meggyőződésével, aronban a vádlottanócsa elterjedt, a vádlottanócsa elnöke pedig a kifogások tárgyalásánra lehetőleg rövid határidőt tűz s erről értesíti a feleket.

A terheltnek jogában áll meg, vagy meg nem jelenni a tárgyaláson, aronban a vádlottanócsa kötelezheti is a megjelenésre.

A bír. ügyészenek és a magánvádlónak kötelessége megjelenni a tárgyaláson, mert a vádat ott is lehet kell tartani és elő szóval is ki kell fejteni. A magán vádló ha nem jelenik meg úgy tekintetik, mint aki a vádat elejtette, hacsak kellőleg ki nem igazolja magát.

A tárgyalás tehát ügyfélbizalmasoság mellett contradictorias, melynek alapján a vádlottak különbözőségeit hozhat. V A terhelt kötheti a

a vizsgálót kiegészítését, vagy ha vizsgálót nem volt tart-
 va csak nyomozás a vizsgálót elrendelését. Ugyancs az
 a 103§. 3. b. c) pontja alapján vizsgálóknak kell a főtárggya-
 kózt megelőzően, ha a terhelt olyan körülményekre hi-
 vatkozni, amelyek kiderítésé vagy megállapításá, a
 védelem előkészítésé végett szükségesek. 2) Az ügyet a vád-
 bíróság és illetékes bíróságok utasíthatja (203§. 3) Az
 eljárás végezzel megszüntet heti (204§. a) ha a vádbeli
 cselekmény nem büncselekmény, illetőleg tárgyában ma-
 korábban jogerős ítélet volt hozva. Mint hogy a hiúte-
 tő eljárás csak olyan cselekmény miatt indítható, mely
 hiúteendő vagy hiútethető, a vádlandó körülményét
 nem csak a terhelt hivás alapján, hanem hivatalból is
 köteles figyelembe venni és ha a hi fogás következtében
 foglalkozni az ügyet, kötelesége megakadályozni, hogy
 ártatlanság ne kerüljenek a vádlottak padjára; b)
 ha a terhelt meghalt vagy hivázi kegyelmezt kapott,
 vagy elvörösé állott be, eljárásnak nincs helye. És a
 büntető eljárás hivásánál a Btk. 103§. -ában foglalt

takkal oronos; c) ha a terhelt beszámít-hatóságát kizáró gyűjgít-hatatlannal elmaravashon szenved, vagy a tett elkövetésekor életének 12-ik évét még nem töltötte be; d) a szükseges felhatalmazás. hiányát, magánindítvány hiánya, illetőleg a visszavonható magánindítványnak kellő időben történt visszavonása; e) ha a jogszultak a vádlót elejtették; f) ha a felhozott bizonyítékok nem elégségesek arra, hogy a terhelt ellen vádló gyűjgít-hatóságot kelljenek. 4.) A vádlóknak felfüggetési a hivatású eljárásait és pedig a) praesudicialis híradású honosító polgári híradásúknak vagy más hatóságúknak határozatai; b) területen hivatalos, vagy személynél mentesség esetében az igazságügyi miniszter döntéséig; c) a mentelmi jog felfüggetéséig. Országgyűlési képviselők ellen eljárásit indítani mentelmi joguk felfüggetése előtt nem lehet, a tetteknél esetet híveve, mikor is letartóztatható a terhelt képviselő, de az nem menti fel a hatóságát, hogy a mentelmi jog felfüggetését hiú kéje; d) véjöl ha a terheltre nézve

ve fenforogni loitsai elueravast u tövöbblí sáokés
töi megfigyelés-ről aulandó sáokvé'keményig. 5.) Ha
pedig u fenti esetek egyike sem forog fenn, u vád
tanács végzésével vádlati helyezni u terheltet.

A szabadselviség szempontjaitól ez egy
nagy hiánya törvényeknek. A kötelező rendszert
elejtette, hogy u terhelt ne más egy lírói vé'kemény el-
súlyával menjen u főtárgyalásra. Pént: ez u törvény-
nek azt az elvét, hogy u terhelt u főtárgyalási lírói
ítélet kimondásáig ártatlan, hu u főtárgyaláson
mégis felmenteni, u felmentő ítélet nem tudja
elozlatni:vat u tényt, hogy lírónyos egyen - mint
az elö'határozat utóhangja s a felmentő ítélet köp-
nyen inkább az ügyes védelem, mintsem az ártat-
lanság valódi igazolásá foy feltünni. (Min. Ind.)"

Az osztóik kiintető per sokkal helyesebben
intézkedik e tekintetben, mert nem foytal határozat
állást az ügy érdemében u vádlati hírnösége mellett.
A vádlatot mint u mi eljárásunk kifejezetten nem

helyzeri vizsgálata, hanem a vádttanúcs határozata csak helyt ad a vádló kérelmének.

A vádttanúcs végzésének tartalmában kell a jelenlevő hírvik nevét (2663). Ez azért szükséges, hogy a vádlottnak műveltségben legyen, és a határ, hogy a főtanácsnál a hírvik mellőzve legyenek. A 65. szerint az aki az ügyet a vádttanúcs ülésén előadta, a főtanácsnál bírónak nem lehet jelen; a vádhatározat hozásánál közzeműközlött többi hírvik ugyanakkor az ügyben a főtanácsnál eljáró tanúcs egybeállításeinél lehetőleg mellőzendők.

A vádhatározathoz tüzetesen megjelölendő továbbá a vádlott személyes viszonyai és a hűségük minősítése sebből követhetik, hogy a vádttanúcs határozatát indokolni köteles, hogy mely okokat, minő alapon látott a hűség valószínűségének megállapítására.

A vádttanúcs ezen végzése ellen a törvény felhívásait nem elegend, csupán az előze-

tes letartóztatás és a vizsgálati fogság kezeletében illetnek a jogosultak felszámolásával, de ez az eljárásru nincs helyénvaló.

A vádlói helyen: vizuális kapcsolatokon egyrészt a terhelt szabadlábra helyezése, illetve legtovább fogságtörés kezeletében is határozni köteles a vádlókat.

A 267 § 3. pontja megengedi, hogy az előzetes letartóztatást és vizsgálati fogságot, ha a vádlótól az előzetes szabadlátpótlásnál súlyosabb büntetés előre láthatólag nem fog megállapíttatni, a vádlókat feltehetően nélkül megsejntetheti, ha a szabadlábra helyezésnek az 157 és 162 §-okban megállapított törvényes okai közül valamelyike nem is forog fenn. Azoknál adhatja vissza a szabadlátpótlást a vádlókat ezen rendelkezés alapján kik nem jogi, de méltányossági okokból igényelhetik.

Ha a terhelt nem él feljogosítással, akkor más lesz az eljárás ha a kis ügyek és más ha mu-

szán fel képviseletu vádat. A nem kifogásolt his. ügy-
ségi vádlókat és törvénytseket vagy az esküvő bíróság
zárt ülésben vizsgálja felül, míg a magánvádo' vádló-
kat esetén a vádtanús fogja felül vizsgálni. A tör-
vénytseket és az esküvő bíróság is ugyanazokat a ha-
tározatokat hozhatják mint a vádtanús. És a fe-
lülvizsgálás is szintén azt a céll szolgálja, mint a
vádtanús felülvizsgálata, csak hogy itt más
azok a garanciák melyek a vádtanúsnál fennál-
lhatnak élesnek.

A közvetlen ítézés, mely a fokultatör
vádlóhelyezésnek kiegészítő részekül tekinthető a
nyomozásán által szintén az egyéni szabadság védel-
mét szolgálja. Minden felesleges eljárást kiküszöböl
olyan esetben, mikor az csak ártalmatlan volna
az egyéni szabadságnak. A közvetlen ítézés abban
áll u. i., hogy a his. ügyészeget éri terjedhető sa-
badságvétele hiúttal, vagy emel' eszékben hiú-
tendő eszékmeny esetében tettenkapós és a ter

heltnek a hivóig előtt tett olyan beismerése folytán,
mely a nyomozás, illetőleg ha vizsgálát is volt tartva,
a vizsgálát adatait támoogatják, a fötárgyalás
hitűségét kérbeti:

A modern hiúntető" eljárás jogok aúint
láttuk cészeniségi szempontból jogosnak ismerik
el a terhelt jogainak az itélet előtt való' korlá-
tázását, de azt nem tartják a szoros értelemben
vett hiúntetésnek; annak olaccára is, hogy ez még
nem hiúntetés a terheltnek olyan anyagi és esköl-
ési köztékozhat, hogy azt a felüentő itélet sem
fogja helyre hozni. Fovóikban a terheltet az elítél-
detésig vintertlanak tekintjük s ha a fötárgya-
lásban elítélők, az az elv meghöveteli, hogy a hiúnt-
etésbe azon időt, melyet előzetes letartóztatásban,
vagy vizsgálati fogvaölga töltött beszámitassék
neli; A Btk. 945 a vizsgálati fogvaölga akkor jelenté-
ki beszámithatónak a szabadságvesztés hiúntetésbe,
ha az a szóllott hibáján kívül hossa tartóvni

volt. Ez nem felel meg a jog eszméjének teljeseen, mert
 az szerint minden más esetben az előzetes letartóztatás
 és vizsgálati fogság is hiúntetés volna, a hiúntetés
 eljárásai jogok pedig csak sükség helyi intézkedésének
 tartoznak. Ma azonban a judikatúra mindenesetben
 beszámítandónak mondja a hírségek be is sú-
 mójok a hiúntetés hiúntetés be a vizsgálati fogságot

A hírséghírségek eljárásáról más a Bp. 537 §
 5. b., a Btk 94 §-tól eltérőleg kötelezőleg is jele, hogy
 „az előzetes letartóztatásnak teljes tartamán a hiúnte-
 tésről mindig lemondás.”

III.

Ártatlannul szenvedett előzetes letartóztatás,
 vizsgálati fogóság és szabadságvesztés büntetői kör-
 tálanítása.

Bár hogy is igyekeznék a büntető-per oda hat-
 ni, hogy csak a valóban bűnösök bűnhődjenek, még
 sem lehet elkerülni, hogy ártatlannak ellen is ne in-
 dítottassék büntető eljárás, vagy hogy jogerősen el ne
 ítéltessenek. Mikor a büntető perrevoltastörvény kö-
 lömböző tagozatokon, hi közbüzi' bíróságokkal vizsgál-
 tassa meg az ügyet, hogy tényleg fosz-e felem bűn-
 oslekmény, hogy megakadályozza, ne hogy valaki ár-
 tatlannul ítéltesse el. Ez a teshelt szempontjából ara-
 ban nem elég, mert a tesheltet az ellene alkalmaz-
 zott kényvesintézkedések következtében olyan nagyra és
 erkölcsi hársok érik, melyet felmentő ítéllettel nem
 lehet helyrehozni. s ezért joga van a tesheltnek, úgy
 az előzetes letartóztatás és vizsgálati fogóság, valamint

nyilvános értesítéssel közzétett, kiállított
szahadságnyilatkozat hiányában a bíróságot értesíteni kell.

Az államnak kötelessége a személyes szahadság jogát
általán (vél. közegei által) egyetlen személyre is kiterjeszteni. Az
állam a terhelt ezen jogait elismeri: törvényre idéz
ja s ezzel a Bp.-nak mintegy betetőzi a terhelt jo-
gos érdekeit, az egyéni szahadság védelem iránti me-
gesztőreklésit és új bizonyítékokat szolgáltat, arról,
hogy a hiányzó peranyag teljes az egyéni szahadság jo-
gok biztosítása (Finke; Farkas; 1924. 1.)

A köztalányítás a jogosultak szempont-
jából három csoportra osztható: 1) államtalant
szervezett előzetes letartóztatás és vizsgálati fogság-
2) szahadság vesztés és pénshíntetés-; 3) államtalant
szervezett halálhíntetés miatt: köztalányítás. Mind
a három esetben a jogerős megsemmisítő határozat vagy
felmentő ítélet kihirdetésétől számított 6 hó, alatt
kell a jogosultaknak ügyüket elővenyíteni.

T. 42. §. 576. §. szerint vannak ahét a bíróság urad.

alól jogerősen felmentett, vagy aki irányításon, az előző
 rótt jogerősen megszüntette, háttalanításra igyeke-
 van akkor, ha a hivósaj részéről elrendelt előzetes le-
 tartóztatást vagy vizsgálati fogságot, sly eselekmény miatt
 állotta ki, melyet 1) nem ő követett el; 2) mely elkövetve egyd-
 talán nem volt; 3) melyet ő elkövetett ugyan, de amely a tör-
 vény értelmében nem büncselekmény.

Ezen áttalános feltételek mellett az 576 § további-
 ve határozza meg azokat az okokat, melyek felforgatás ere-
 tén a háttalanítás képpen zárva: 1) aki szöhit kísértett meg,
 vagy megszókött; 2) aki háms infelyelentést vagy háms beis me-
 sét vallomást tett; 3) aki a tett nyomait elismerteni, tanút vagy
 vádlott társat háms tanúzásra, szakértőt háms vélemény-
 adásra hívni; vallomást teteltől, illetőleg véleményadástól
 visszotartani törekedett.

Nem intézkedik azonban a törvény az előző-
 les letartóztatás háttalanításáról; az 576 § csak arról vonak-
 kozik, hogy a „hivósaj” mentett fel, az előzetes letartóztatás
 megszüntetése pedig a hiv. ügyész hatáskörébe tartozik.

tek, valamint némes intézkedés a közigazgatási és rendőrségi hatóságok általi letartóztatás háttalarnitásáraól.

II. Háttalarnitásra igényük van azoknak is, kik ártatlannak szenvolték jogerős szabadságvesztést vagy pénzbüntetést fizettek le, illetőleg ahitől a főrehintetést behajtották: 1) ha újrafelvétel folytán jogerős ítélettel felmentették; 2) ha újrafelvétel folytán jogerős ítélettel kisebb büntetést állapítottak meg ellene, mint amilyet és háttalynon hivatal helyezett ítélet alapján elszenvolték. (578¹.)

Itt is az 579³. taxativé sorol fel alyum okokat melyek felforgásán esetén hivatal részén a háttalarnitásra való igény: 1) aki hivatalos önfeljelentést, vagy hivatalos beismerést vallomást tett; 2) aki az alappörben tudva elhallgatta a vádat és bizonyítékokat, amelyekre a bíróság az újrafelvétel eljárásában ítéletét alapította; 3) aki a bíróságot megállapító alósfoku ítélet ellen nem élt perorvaslattal; 4) aki az alósfoku ítéletkel szemben megállapított szabadságvesztést és büntetést az ítéletnek jogerősre emelkedése előtt megkezdette (506². z. b. és 519⁵. l.)

III. Halálbüntetés esetén, ha jogerős bírói határozatot megőllapítja, hogy az egyén aham halálbüntetést kaphatna végre, felmentésről lett szó, az ítéletlanul kivégezték tartás követésére jogerősen hozzátartozt, ha erre rászorultak, az elvezetett tartásnak megfelelő kiszármazási háttérrel. (538. §. 1. b.)

Az állami köztársasági háttérrel rendelkezők az a. m. anyagi és eszövesi háttérrel. Az anyagi háttérrel 1) megfelelő kiszármazási háttérrel, 2) pénzügyi háttérrel vagy kifizetői költés, gyűjtés, fizetés, összeg visszatérítése, valamint megterítés azon tárgyak értékeinek, melyeket az igénylőtől a Ptk. 61. §. alapján elhárított, 3) annak a munkának tisztázása, melyet az elítélt a hiteltöltés szabadságvesztés és büntetés tartása alatt kifizetésre, 4) a háttérrel megfelelő határozatnak kifizetői hozzájárulása és elítélt illetékeségi és lakóhelyén való kifizetésére. (538. §.)

A halálbüntetés miatt az kivégezték hozzátartozóiának adott háttérrel csak az elvezetett

tartásnak megfelelő kézjegyválteli köztalánytörvény ter-
jed. (1835. 16.) A törvény ezen rendelkezésére egyenesen
igorváltalorn. (Finkeg.) Míg a szahadományvesztés kiiktetés
vagy visszaváltati fogság esetére megfelelő közföldtől
kaphat a jogszult, addig ebben az esetben a ki-
vétellett közzévitantosszónak csak az elvezetett tartás-
nak megfelelő közföldtől listázt. A szabályi-
tatió is megemlíti annak van alávetve, azáltal,
hogy az ártatlannal történt elitéltetést megállá-
pító határozat a közzévitantosszók helyi hatóságá-
nál csak közhatalomra függesztendő" ki. (1835. 21.)

A köztalánytörvény eljövési köröm rész-
ből áll u. m. 1) a nyomonosítás, melyet az a törvényre
völge, mely a közhatalom mint előfokú közhatalom
eljárás vagy amelynek a területéhez az előfokú
eljárás járólközhatalom tartozik (1878. 2) a csúsz megál-
lapítja az igazságszultságot és 3) az igazságsz-
ultsi miniszter a köztalánytörvény öm. egyet.

Itz egyjén szakszerű listát tekinthetünk mellé
 mely tekinteni az esküdt bíróschookot is, melyet a
 kontinens Európában a francia forradalom hoz-
 sított meg. A francziák (Montesquieu), az esküdt bírós-
 chookot az absolutizmus alatt uralkodó hárszwa-
 tu bírói hatalom elleneséül tekintették. Nagyab-
 kotmányozói, hitlenösen politikai jelentőséget ta-
 dalajlanítottak az esküdt bíróschookoknak. Amit vár-
 tak az nem következett be, Péterburgban 1818-ban
 megjelent ^{egyik} munkájában így beszélt: „a liberális
 látszat megtörstése, nagy száron: „jury”, „nyilvános
 tárgyalás”, „bírói függetlenség”, „egyén szakszerűség”
 hangvételénél mellett észrevétel nélkül sokáig juttat-
 tunk, hogy mindazeket a jogokat lábbal ti-
 porják: az igazság jogán mellett visszesszórt
 moányt bennünket”

Mi az esküdt bíróschook egy pár
 állam hivatalával megvonn hozszoval, azaz meg-
 ték ügyesökön a szakértelmiséget a bírósze juttatás

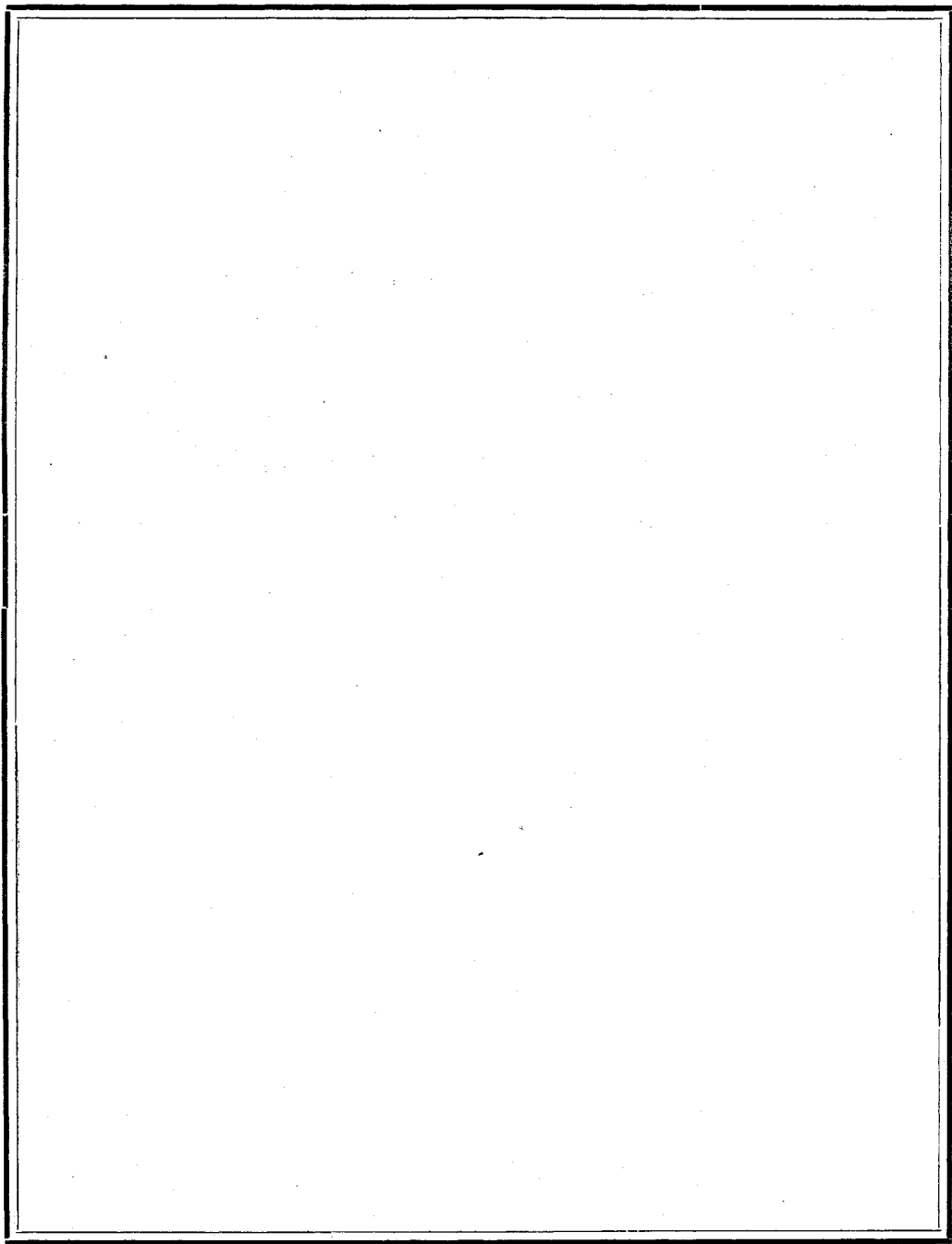
utón elejteni, mindenesetre a francia eszaki-
hinnishooldósi híhoítól erősen megvannak a ma-
állapotukban reformálva.

Az igazságszerelvtatásnak ugyj poli-
tikai; mint egyeb tekintethen is csak egy célja
lehet, a feltétlen nyugati igazságj erősejre jut-
tatása, vagyis a hinni's meyhüintetése és veörtö-
lő felmentése.

Ma minden törvényhozó's arra tö-
rekszik, hogy lehető'leg kiküszöbölje, hogy öntut-
lanságot énjén a hüintetés; számos garanciát ál-
litanak fel e célból, de mindezek olcára a tö-
veolés a lejjöbb perreudtartások mellett is el-
kerülhetetlen, a e'lt proulan amit elakarnak
érni nagyban meyhörelítették.

Azmi törvényhozó'sunk is e cél eléré-
sére számos biztosítékot állított fel egyrészt a
törvényben, másrészt pedig csak elérhető'sége,
illető'leg meyhörelítése a hinni'sj feladatas,

arántal, hogy törvényünk a bírót teszi, az egyéni
 szabadság örövé, de hogy a feladatomak meg is
 felelhessen, kell, hogy a bíróság kezeleésben, a sa-
 badelműség szinten kifejezésre találjon, magánban
 a bírónak is legyen az alkotmány és szabadság
 szeretet, mert csak így rendelhetjük, hogy hazaánk
 is felemelkedik, a mielőtt magasabb, az egyéni
 szabadság tisztelete tekintetében, arra a fokra,
 melyen Anglia áll.

Tartalomjegyzék.

Ferróismunkák	2.
I.	8.
II. Az egyéni szabadtság történeti fejlődése Európában	34.
III. Az egyéni szabadtság követelményeinek érvényesülése a bírósági eljárásban	43.
IV. A védelem érvényesülése a bírósági eljárási jogban	60.
V. Az egyéni szabadtság korlátozhatóságának feltételei és módjai	154.
I. Az előzetes letartóztatás és vizsgálati fogvatartás	99.
II. A hírtörték mellett való szabadlátra helyezés	112.
III. Befogadás, házkutatás, személynévtörzs	154.
VI. A bírósági helyezési eljárás mint az egyéni szabadtság hírtörtéke	172.

VII. *Intatlamul szervezett előzetes letar-
tótatás, vizsgilati fegyver és szabad-
ság vesztés kóstalomitása. ----- 181.*
